

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

IDENTITA ČLENŮ TANEČNÍ SCÉNY V SEVERNÍM MEXIKU

Magisterská diplomová práce

Autor: Iva Žížalová

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Olomouc

2012

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma: „Identita členů taneční scény v severním Mexiku“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V dne Podpis

Velké díky patří vedoucímu této práce Mgr. Miroslavu Charvátovi, Ph.D. za to, že ochotně věnoval velkou pozornost všem obsahovým náležitostem práce.

Obsah

Úvod	5
1 Teoretická východiska.....	6
1.1 Identita	6
1.2 Subkultury mládeže.....	10
1.3 Komunity praktických zkušeností.....	11
2 Globální kontext – Taneční scéna.....	13
2.1 Elektronická hudba.....	13
2.2 Subkultura Rave	14
2.3 Světové výzkumy fenoménu rave	15
2.4 Drogy na taneční scéně	17
3 Lokální kontext – Mexiko	20
3.1 Mexiko	20
3.2 Drogová politika	21
3.3 Drogová kultura	23
3.4 Prevalence užívání drog.....	25
3.5 Město Monterrey	26
4 Cíle výzkumu.....	29
4.1 Výzkumné otázky	30
5 Výzkumný soubor a charakteristiky vzorku	31
5.1 Metody výběru výzkumného souboru	31
5.2 Etika výzkumu	32
6 Získávání a analýza dat	34
6.1 Metody tvorby dat	34
6.2 Metody analýzy dat.....	38
7 Interpretace dat.....	41
7.1 Narativně-psychologická interpretace	41
7.2 Integrativní pohled	47
7.3 Interpretace z adiktologického hlediska	59
8 Diskuze	62
9 Závěry.....	66
Souhrn	67
Literatura	71
Přílohy.....	74

Úvod

Tato práce vznikla v rámci výzkumného pobytu v severomexickém městě Monterrey. Nabízí pohled na úplně jinou kulturu a jiné problémy, které musí jedinec běžně řešit. Monterrey je jedno z největších mexických měst a pro svou polohu v blízkosti mexicko-americké hranice se nikdy nevyhnulo problémům spojeným s ilegálním transportem drog z Latinské Ameriky do Spojených států amerických. V posledních letech Mexiko prošlo ekonomickými a sociálními změnami, které měly za následek zvýšení kriminality. Zesílily krvavé boje narkomafií o moc. Vedle toho industriální město utrpělo velkou ránu v poslední globální ekonomické krizi a mnoho nově nezaměstnaných osob se dalo cestou loupežných přepadení či spolupráce s organizovaným zločinem. Proto v teoretické práci podrobně popíši kulturní a geopolitický kontext, ve kterém výzkum probíhal. Tento obraz dotvoří výsledky výzkumu. Byl studován známý světový fenomén – taneční scéna, ve specifickém kontextu.

V úvodní části práce popíši, kromě lokálního a globálního kontextu, teoretická východiska výzkumu, kterými jsou různé teorie identity a subkultur. Cílem výzkumu je kvalitativně popsat subkulturu spojenou s taneční scénou v této oblasti. Hlavní výzkumnou otázkou je: Jaká je identita členů taneční scény v Monterrey? Identitu chápu v souladu s Etienne Wengerem (2001) jako spojení životních událostí, jejich vzájemného ovlivňování a jejich interpretací. Výzkumné otázky budou zodpovězeny pomocí narativní analýzy polostrukturovaných tematických rozhovorů a zápisů ze zúčastněného pozorování. Výsledky budou prezentovány z pohledu tří interpretačních rámců: narativně-psychologického, integrativního a adiktologického.

1 Teoretická východiska

Cílem výzkumu prezentovaného v této práci je popsání identity členů taneční scény v Monterrey, Mexiko. Pojem identita používám v souladu s integrativním přístupem Etienna Wengera (2001). Vývoj psychologického pojmu identita od prvních definic až po Wengerovo pojetí popisuje následující kapitola.

1.1 Identita

Identita je v dnešní době pojem až nadužívaný. Vedle psychologů s ním operují i sociologové, etnografové, lingvisté, historikové, politologové, teoretici umění a další. Mimo vědeckou oblast se setkáváme s hledáním identity například v uměleckých dílech, u politických uskupení, v tradičních i nových náboženstvích či u různých aktivistických spolků. Důvodem je fakt, že se identita stala v naší kultuře vysoce ceněnou hodnotou. Vedle individualismu, tedy sebe-vymezení jednotlivce jako samostatné jednotky s právy a zodpovědností, je často v doprovodu silných emocí prosazována identita různých skupin a vrstev společnosti. To je důsledkem i příčinou stále větší nabídky toho, s čím se můžeme ve společnosti identifikovat, tedy plurality diskursů. (Bačová, 2003).

Pojem identita prošel v psychologii značným vývojem a jeho rozpracovávání se ubíralo různými směry. Bohatému výzkumnému zájmu se těší různá vývojová pojetí (Macek, 2003). Dalším významným východiskem bylo odlišování osobní a sociální identity. Osobní identita představuje vědomou představu o sobě samém. Ta má tendenci k udržování kontinuity. Hledání podobností mezi tím, kým jsem se cítil být dříve a čím se cítím být nyní. Vedle toho sociální identita je vědomí příslušnosti k nějaké skupině. Fenomén identifikace s vlastní skupinou vede k přejímání jejího hodnotového systému a napodobování jejího životního stylu (Nakonečný, 2009). Podle Bergera a Luckmana (2001) se však teoretické koncepty individuální a sociální vzájemně ovlivňují a podmiňují natolik, že je nelze oddělovat. V psychologii na toto sociálně konstruktivistické tvrzení navazuje například Bačová (2003) a za teoretické východisko je považováno i narativní psychologii. Přiblížení různých teoretických přístupů k pojmu identita a pokus o jejich integraci v díle Etienna Wengera (2001) je obsahem následujícího textu této kapitoly.

1.1.1 Identita z pohledu vývojové psychologie

Pojmem osobní identita se psychologové začínají naplno zabývat v rámci teorie psychosociálního vývoje Ericka Eriksona (1999), který tento pojem použil k vysvětlení procesu typického pro vývojové období adolescence. Dosažení osobní identity před vstupem do období dospělosti podle Eriksona znamená získání pocitu celosti a stability sjednocením pocitu vlastní jedinečnosti s pocitem sounáležitosti se společností a je

předpokladem pro úspěšné zvládnutí dalších životních etap. Pozdější výzkumy ukazují variabilitu cest při utváření identity v adolescenci, jejichž cíl je specifický, ne jen černobílý, jak ho předpokládal Erikson. Výsledkem jsou různé typologie adolescentní identity (Macek, 2003).

Z dnešního vývojového pohledu je identita chápána jako proces a to proces celoživotní. Začíná se formovat již v dětství. V dětství člověk začíná hledat odpovědi na otázku: „Kdo jsem?“. V adolescenci dosahuje toto hledání odpovědi největší intenzity a charakteristikou všech následujících období v životě dospělého jedince je postupné upřesňování odpovědí na tuto otázku.

Klíčovou rolí v definicích identity nabízených vývojovou psychologií hraje sjednocování vlastní zkušenosti v čase, tedy na kontinuu minulost, přítomnost a anticipovaná budoucnost. Dle procesuálních výkladů identity se tak děje především na úrovni rozumové, do určité míry ovlivňované emočními a sociálními faktory. Tak vznikají teorie kognitivních stylů, které člověk používá při definování vlastní identity. Výzkum se zaměřil na vztah těchto tendencí v sebedefinování s dalšími psychologickými koncepty.

Jako kritika přílišného důrazu na kognitivní složku vzniká pojetí identity jako seberegulačního činitele. Důraz je tedy kladen na výsledné chování. Příkladem je snaha o aplikaci obecného vývojového modelu SOC (selection, optimisation, compensation) na formování identity. Podle této teorie si jedinec vybírá své životní cíle, tedy *selektuje* mezi tím, co chce, aby bylo součástí jeho identity a tím, čemu se chce vyhnout. Pro dosažení vytyčených cílů si člověk v procesu *optimalizace* získává potřebné dovednosti a zkušenosti. Život však nelze dopředu nalinkovat. Je potřeba počítat s nečekanými překážkami a výzvami a tedy s možností, že bude třeba cíle přeformulovat, tedy aktivovat proces *kompensace*. (Macek, 2003).

1.1.2 Identita z pohledu sociálního konstruktivismu

Bačová (2003) upozorňuje na nefunkčnost pokusů o definování identity z pohledu vývojové psychologie. Podle ní jde o pouhé potvrzování pojmu identita pomocí jiných psychologických konceptů (např.: osobnost, role, sebeobraz, sebehodnocení...) a naopak. Ve výsledku tedy jen dokola definujeme kruhem. Pojem identita však není do sebe uzavřený systém a psychologie se tedy dostává do situace, kdy se musí otevřít širšímu chápání tohoto pojmu a inspirovat se jinými sociálními vědami, kde je používán „pro vyjádření 1) rozpoznatelnosti (autenticity), 2) legitimnosti jednání osoby ve vztahu k ostatním jednotlivcům a skupinám a 3) smyslu životního příběhu“ (s. 203).

Právě pojem identita otevírá dveře novým myšlenkovým směrům v psychologii, jelikož je totálně otevřeným systémem vůči sociálním procesům a jejich produktům. Identitu tedy nelze postihnout měřením různých charakteristik psychiky ani předpokládat, že se jedná o esenci, jádro osobnosti. Lidská bytost je otevřená různým možnostem sebedefinování.

Sebedefinování je lidskou schopností, která je rozvíjena a zdokonalována v průběhu celého života. Jedinou hranicí je zde společenský diskurs. Definování může probíhat pouze v rámci určitého společností předloženého slovníku. Naši identitu definujeme pomocí kulturního textu, kterým disponujeme. Tedy v rámci pravidel, norem, systémů, názorů daných společenským kontextem, ve kterém žijeme. Definujeme-li vlastní identitu, vyprávíme vlastní životní příběh a to tak, aby mu ostatní rozuměli, tedy podle pravidel tvorby příběhu v dané společnosti. Podmínkou pro to, aby měl jedinec potřebu se vymezovat je existence alternativ, mezi kterými má na vybranou. Existují kultury, u kterých takovéto individualistické potřeby nevznikají. (Bačová, 2003).

1.1.3 Identita z pohledu narativní psychologie

Předchozí kapitola může být brána jako historický úvod do narativní psychologie, jejímž zdrojem dat, analytickým nástrojem a někdy i výsledkem je příběh. Narativní psychologie má tedy kořeny v sociálním konstruktivismu. Dle Chrze (2004) se tohoto konceptu striktně drží například narativní psychologové Davis a Harré (1990; in Chrz 2004), kteří spatřují hlavní smysl narativní analýzy v interpretaci sociálního kontextu, ve kterém byl životní příběh formován. Zatímco představitelem narativistického pojetí vzdalujícího se od konstruktivismu je například McAdams (1993, in Chrz 2004), který bere v potaz nutnost interpretovat kontext, avšak navíc předpokládá individuální přínos každého vypravěče. Konstruování vlastního životního příběhu je tedy jednak proces, ve kterém osoba přebírá sociálně přidělené definice a jednak proces výběru mezi definicemi, které osobě společnost pro volný výběr nabízí (Bačová, 2003). Příběh slouží jako nástroj pro vytváření i poznávání identity. Identita jedince je tedy vztah mezi žitou skutečností a její interpretací aktérem. Příběh je identita. (Čermák, 2002).

1.1.4 Identita podle Etienna Wengera

O integraci různých vývojových modelů identity a sociálně-konstruktivistického modelu, potažmo narativního, se ve své teorii identity pokusil Etienne Wenger (2001). Wengerovo dílo se zaměřuje na praktickou aplikaci této teorie v rámci různých komunit. Jeho pojetí je, vedle čistě narativního pojetí, teoretickým východiskem pro analýzu a interpretaci výzkumných dat této práce.

Wenger vychází z předpokladu nutnosti respektovat různá chápání světa. Pro jejich pochopení je třeba vnímat interpretace života jeho vlastním aktérem a především sledovat praktické důsledky, které z této interpretace plynou. Tedy chování. Podle Wengera (2001) je naše identita tvořena překrýváním a řetězením našich zkušeností z jednotlivých komunit, respektive našim osobním pohledem na tyto zkušenosti, jejich interpretací. Participace v jednotlivých komunitách vytváří naši identitu. Identita je výsledkem více či méně úspěšného procesu sblížení různých forem sdružování se s ostatními lidmi. Nicméně je třeba mít na paměti, že všechny komunity se vyvíjejí a

fungují díky osobní zúčastněnosti jejích členů. V míře participace a aktivity samozřejmě existují individuální rozdíly dané jednak osobnostními charakteristikami, ale například i statusem a rolí jedince ve společnosti. Vývoj osobní identity ale není pasivním procesem. Jedinec je aktivní díky své svobodné vůli zvolit si některé komunity, jichž se stane členem. Při tomto výběru hraje důležitou roli sledování životní trajektorie ostatních členů společnosti, tedy interpretace okolního světa. V rámci jedné komunity se tak začátečník může setkat se svou potenciální budoucností pozorováním zkušenějších členů. Toto pozorování je klíčové při rozhodování o formě participace, popřípadě o ne-participaci v dané komunitě.

To, co si o sobě myslíme či říkáme a to, co o nás říkají druzí, tvoří určitou část identity, ale opravdu stěžejní při jejím popisu je, jakým způsobem žijeme své každodenní životy, jak se prakticky účastníme na životě komunity. Spojením životních událostí, jejich vzájemným ovlivňováním a jejich interpretací se vytváří obraz toho, kým jsme. Naše představa o sjednocení těchto zkušeností dává smysl našemu životu. Ve Wengerově terminologii se jedná o identitu jako sjednocení, které je definované globálně, ale prožívané lokálně. Wenger tedy ze sociálně-konstruktivistické perspektivy reflektuje jednotlivé komponenty identity, tak jak je popisují nejen vývojové teorie. Tyto komponenty představují jeden z interpretačních rámců níže prezentované studie:

- 1) **Interpretace životních událostí.** Aby nám dávalo naše minulé jednání smysl, vyzdvihujeme určité události našeho života jako klíčové, jako ty, které určily naše další směřování. Naopak události, které nezapadají do koncepce toho, jak chceme sami sebe prezentovat, se v biografickém vyprávění neobjeví. Psychoanalýza tento jev nazývá „vytěsněným“. Z hlediska narativního přístupu je „nevyprávění“ tím, co nebylo adekvátním způsobem vřazeno do smysluplné souvislosti příběhu (Schafer, 1976; in Chrz, 2004).
- 2) **Interpretace kontinuity života,** tedy proces, na jehož stěžejnosti se shodne většina současných teorií identity (Nakonečný, 2003). Vyprávíme-li příběh, snažíme se mu dát nějakou tematickou linii (McAdams, 2007), něco, co nám umožní vnímat jevy našeho života jako nenáhodné, mající určitý řád, smysl, směřování od nějakého počátku k předpokládanému cíli. Období, kdy se to daří méně je dle Nakonečného (2003) označováno jako tzv. krize identity.
- 3) **Interpretace participace v komunitě.** V rámci participace dochází dle Wengera (2001) ke dvěma zásadním jevům. Na jedné straně je jedná o proces učení praktickým dovednostem, ale i rolím. Na straně druhé je praktická aplikace těchto nabitých dovedností v každodenním životě komunity. V rámci Lernerova (2001) pojetí identity jako sebe-regulačního činitele se jedná o proces optimalizace, tedy proces získávání, kultivace, koordinace a aplikace prostředků, které umožňují dosahovat stanovených cílů. Wenger uvádí, že důležitou vypovídající hodnotu má nejen to, jakou komunitu jsme si zvolili, abychom se v ní mohli realizovat prostřednictvím participace, ale také fakt, že jsme se některým komunitám vyhnuly. Ne-participace je důsledkem toho, co

Lerner (2001) nazývá procesem selekce. Selekcce určuje směr a další ohniska budoucího vývoje v určité oblasti a působí též preventivně. Wenger předpokládá, že tato selekcce je umožněna sledováním životních trajektorií různých členů různých komunit. Tak si můžeme vybrat nejen to, čeho chceme být účastni, ale také roli, jakou chceme zastávat v rámci námi zvolené komunity. Důležité je tedy opět především to, jak si vysvětlujeme chování a motivy ostatních.

- 4) **Interpretace multifiliace.** Multifiliace představuje podle Wengera způsob, jakým se vyrovnáváme s faktem, že jsme členy několika komunit a v každé z nich zastáváme jinou roli. Dle mnoha autorů (Erikson, 1999; Nakonečný, 2003; Bačová, 2003...) je důležitou komponentou stabilní identity její autentičnost a integrita. Tento požadavek v sobě nese předpoklad, že jedinec bude ve všech svých rolích vystupovat kongruentně, tj. v souladu se svou osobností (hodnotami, přesvědčením, atd.). Realita života je však jiná, jelikož ne všechny role jsme si zvolili z vlastní svobodné vůle. Je tak třeba se přizpůsobovat situaci. V rámci Lernerova pojetí identity jako sebe-regulačního činitele jde o proces kompenzace. Je to způsob zacházení s rozmanitostí výsledků, které člověk svým jednáním produkuje a jejich zakomponování do poznatků a pocitů vztahovaných k „já“. Při interpretaci vlastních strategií multifiliace se uplatňují různé psychologické popsané mechanismy jako copingové strategie, atribuční styly či vnímání vlastní nezdolnosti. (Lerner, 2001).
- 5) **Interpretace smyslu.** Zastřešujícím, propojujícím prvkem doposud popsaných uměle vytvořených kategorií popisujících identitu je smysl, jaký celému našemu příběhu dáváme. Důležitou role zde hrají hodnoty a přesvědčení. Wenger (2001) mluví o smyslu globálním, který vyplývá z našich hodnot a přesvědčení. A smyslu lokálním, který se týká naší praktické participace v každé konkrétní komunitě.

1.2 Subkultury mládeže

V tomto textu občas označuji rave jako subkulturu. Nicméně v minulém století prošel pojem subkultura zajímavým vývojem, který jeho užití poněkud komplikuje. Obecně lze říci, že subkultury jsou skupiny uvnitř komplexních kultur, které prostupují napříč národy, státy, regiony atd. (Macek, 2003).

Vzhledem k věku návštěvníků tanečních akcí lze rave označit jako subkulturu mládeže. Subkultury mládeže představují neoficiální instituci, která pomáhá přechodu do světa dospělých. „Některé subkultury mládeže jsou (...) značně zkomercializované. V tomto znaku se odlišuje například hnutí emo, 'klubové' techno nebo hip-hop od hnutí punk či freetechna. Určité 'subkultury' jsou dnes do značné míry řízené hudebním průmyslem, který ve spolupráci s výrobcem oblečení, vydavateli časopisů nebo televizí uměle vytváří pro mládež dojem alternativy“ (Haase, 2008, s. 15). Dějinné zkušenosti již od dob hippies ukázaly, že alternativní subkultury mládeže nemají velký potenciál. Člověk, tak jak stárně, ztrácí zájem o únavný bezvýsledný boj za ideály, který je pro subkultury mládeže typický.

Carles Feixa (1999) se vyhýbá problematickému termínu subkultura tím, že mluví obecně o kulturách mládeže. Podle Feixy mladí lidé kolektivně odrážejí své sociální zkušenosti prostřednictvím konstrukce odlišných životních stylů. Tyto styly manifestují především ve volném čase a snaží se je vmezeřit do prostoru, který zbývá mezi institucionálním životem. Muzika je mladými používána jako prostředek sebevymezení, je to symbol označující identifikaci s určitou skupinou. Dále se tato identifikace s určitou kulturou mládeže často manifestuje participací na konkrétních rituálech a aktivitách, které jsou specifické pro každou skupinu mládeže. Představují její styl.

Radikální postmoderní přístup k subkulturám zaujímá Steve Readhead. Ten tvrdí, že subkultury samy o sobě neexistují, že jsou to umělé kategorie vytvářené kulturními teoretiky. Podle Readheada (1997) je vztah mezi hudební preferencí, životním stylem a identitou velmi fluidní, existuje-li vůbec.

1.3 Komunity praktických zkušeností

Podle Etienna Wengera (2001) se v rámci některých sociálních skupin vytvářejí tzv. komunity praktických zkušeností (communities of practice). Lze je definovat jako uskupení osob, které sdílí určitý zájem, specifický problém nebo pouze zálibu v něčem konkrétním a prostřednictvím dlouhodobě udržované interakce prohlubují svou znalost v této specifické oblasti, čímž se v ní postupně stávají experty. Mezi aktivity každé komunity praktických zkušeností patří, mimo jiné, realizace otevřené komunikace nad definováním jejich potřeb. Komunity praktických zkušeností mohou existovat v reálném či virtuálním prostoru, mohou být organizované nebo spontánní, pracovní či zájmové. Jejich členové přispívají svými názory k rozšiřování znalostí skupiny, komunity. Motivací je těmto členům potřeba vytvářet vztahy s lidmi podobných zájmů, potřeba seberealizace nebo přání zdokonalovat fungování komunity. Dále zde také funguje očekávání reciprocit, tedy očekávání, že i ostatní členové se podělí o své zkušenosti. Výsledkem je, že komunita praktických zkušeností vytváří prostor pro uspokojování potřeby vyhledávat tematické informace. Označují-li v textu práce skupinu zkoumaných osob jako komunitu, je vnímána právě z této perspektivy.

Předmětem mého výzkumu je tzv. rave komunita v Monterrey, Mexiko. Na internetu vznikají komunity praktických zkušeností zabývající se jednak praktickými otázkami spojenými s organizací párty elektronické hudby, jako například jak připravit párty, kde nakoupit či pronajmout aparaturu. Djové diskutují o tom, jak dělat elektronickou hudbu. Mimo těchto praktických záležitostí také v rámci komunity vznikají diskuze na téma, proč vlastně párty elektronické hudby dělat. Některé komunity spojují párty s nějakou ideologií, životním stylem a hodnotovým systémem. Společným tématem jejich členů je formování alternativní kultury.

Krom globálních virtuálních rave komunit lze najít i takové, které fungují na nějaké lokální úrovni, nejsou již pouze virtuální, ale setkávají se v reálném čase a prostoru na párty, popřípadě i mimo ni. Takovéto komunity vytvářejí společné vědomí o problémech dané lokality (například politické situaci, sociálních problémech, zákonech, klimatu,...) a vlivu těchto problémů na taneční scénu. Existence a udržení této scény při životě pak přímo závisí na znalostech a aktivitě místní komunity praktických zkušeností. Tzv. raveři jsou často lidé mladí a jednoho dne svou participací na scéně ukončí. K udržení kultury při životě je tedy nutné poměrně rychlé předávání praktických zkušeností novým generacím.

2 Globální kontext – Taneční scéna

Taneční scéna je pojem používaný většinou pro označení příznivců elektronické taneční hudby, kteří organizují či navštěvují kulturní akce, kde se tato muzika hraje. Ačkoli synteticky vytvářená hudba je v dnešní době základem mainstreamového hudebního průmyslu, popové písničky do škatulky elektronická taneční hudba nespádají. Elektronická taneční hudba je konvenčně zažitý pojem zastřešující různé hudební styly hrané na tanečních party konaných v klubu nebo na nějakém improvizovaném místě. Fenoménům spojeným s těmito akcemi se věnuje tato kapitola. Nejprve nabízím stručnou historii elektronické hudby, dále se zabývám pohledem na taneční scénu jako na subkulturu se svými specifiky. Prostor je věnován výzkumům realizovaným na různých světových tanečních scénách a zvláštní pozornost je věnována vzorcům užívání drog v tomto prostředí. Tato kapitola slouží pro pochopení globálního kontextu, který ovlivnil vznik a rozvoj subkultury rave v mexickém Monterrey, jenž je předmětem výzkumu prezentovaného v této práci.

2.1 Elektronická hudba

Původně anglický termín „rave“¹ se dnes užívá i v mnoha neanglicky mluvících zemích (Francie, Německo, Španělsko, Polsko, země Latinské Ameriky...) a to pro kulturní akci, která obvykle trvá celou noc i déle, a kde hraje elektronická hudba. Často lze mezi účastníky takovýchto akcí, neboli „ravery“, identifikovat podobné chování a postoje. V tomto smyslu lze slovo „rave“ použít pro označení určitého hnutí mládeže, či subkultury, která je charakteristická především zálibou ve výše zmíněných party elektronické hudby. Tuto hudbu zprostředkovává či hraje Dj², tedy muzikant, který pouští nebo míchá muziku z desek či ji na živo vytváří pomocí počítače a další aparatury.

Kultura rave vznikla na konci osmdesátých let v Anglii a Německu jako kulturní hnutí mládeže charakteristické produkcí a konzumací taneční hudby a prostředí, které party elektronické hudby obklopovalo. Některé zdroje poukazují na společné rysy s historickým hnutím z šedesátých let ve spojených státech, kdy se objevily syntetické drogy jako Diethylamid kyseliny lysergové (LSD) či extáze a mezi mládeží se šířily pacifistické, humanistické a anarchistické ideologie. Souběžně se vznikem evropské taneční scény se rozvíjela kultura rave i ve Spojených Státech Amerických. V počátcích devadesátých let si

¹ Dle Anglicko-českého slovníku Lingea Lexikon 5: rave = (sloveso) 1. Blouznit, třeštit, fantazírovat, 2. Básnit, rozplývat se, nadšeně mluvit/psát o..., 3. Rozšilovat se, vztekat se, rozčileně hovořit, čertit se, 4. Běsnit, zuřit, bouřit, burácet, 5. Rave it up = **divoce si užívat, užívat si zábavy**; Rave = (podstatné jméno) 1. **Divoký večírek** (slang), 2. Rave (party) = **velká taneční akce s elektronickou hudbou**, 3. Nadšená příznivá kritika, 4. Přechodný modní hit (slang), 5. Bouření, běsnění, burácení; Rave = (přídavné jméno) raveový (o akci s moderní taneční hudbou). (Copyright 2008 Lingea.s.r.o).

² Čti dýdžej, jedná se akronym slov Disk jockey.

toto hnutí nachází cestu do velkých měst Latinské Ameriky, kde se začínají organizovat párty bez potřebných povolení a informace o nich se šíří pouze velmi uzavřenými kanály mezi návštěvníky (Marcial, 2006). V roce 1994 mexický deník Reforma otiskl článek ‚Rave v Mexiku‘. Autorka v něm popisuje fenomén party elektronické hudby, který se dle ní v Mexiku šíří přibližně od roku 1991. (Kreimerman, 1994).

2.2 Subkultura Rave

Mladí raveři organizují vlastní párty s cílem užít si na maximum tanec, aniž by se vystavovali stereotypním pohledům těch, kteří s nimi nesdílejí stejný hudební vkus. (Marcial, 2006). Vzhledem k dlouhé existenci elektronické hudby a jejího celosvětového rozšíření, nelze předpokládat, že rave představuje nějaký jednotný fenomén. Od svého počátku lze v elektronické hudbě pozorovat různé odlišnosti. Především se jedná o vznik různých hudebních stylů. Jako příklad mohu jmenovat techno, minimal techno, drum and bass, electro, house, trance, psytrance,... (bližší specifikace těchto stylů by překračovala rámec této práce). Hlavní náplní času, který lidé tráví na party, bývá tanec (Kubů, Škařupová & Scémy, 2006). Podle psychoanalytika Šolce (1999; in Haase, 2008) lze ve struktuře a rytmech techna nalézt podobnosti s kmenovou hudbou užívanou při extatických tancích sloužících k navození archaického stavu mysli. Tanec zde tedy neslouží pouze pro tancování samotné, ale pro zprostředkování kontaktu s nevědomím. Tanečník se v tomto stavu navrácí na archaickou úroveň lidského vývoje, kde v rámci jednoho kmene panovala jednota a neodlišovali se v ní jednotlivé individuální identity. Tanec umožňuje emoční abreakci. Hudson (2000) uvádí, že tradiční tanec a taneční hudba umožňují uvědomění skupinové identity. Identifikace s tancem a hudbou se podle něho pojí s vyšší sebeúctou, přináší pocit vnitřního míru a snižují úzkost a strach.

Některé studie se zaměřily na ideologické tendence šířené mezi ravery. Velmi rozšířenou ideologií, především v Evropě, je životní postoj známý jako DIY (= Do it your self = Udělej si sám). Jedná se o aktivní postoj k životu, kde je třeba usilovat o co nejmenší závislost na masové kultuře. Cílem je co nejvyšší možná eliminace zprostředkovatelů. V případě pořádání hudebních akcí jsou těmito zprostředkovateli například reklamní agentury či hudební producenti. Jednotlivé skupiny vytvářejí vlastní hudbu, dekorace, hledají možnosti, jak se vyhnout pronajímání prostor pro konání party, apod. (Haase, 2008). Wilson (2002) na základě svého kanadského výzkumu vytvořil dvě kategorie organizátorů party elektronické hudby, čímž popsal mezi ravery často diskutovanou problematiku. První kategorii nazval Pro-rave, neboli Rave-promoters a tvoří ji organizátoři, kteří si myslí, že rave nelze oddělit od jeho ideologických základů, především ideálu DIY a protestu proti konzumu západního světa. Podle těchto organizátorů je vydělávání peněz z organizace akcí proti této ideologii. Ideologie často stojí nad snahou zajistit vysokou kvalitu zvuku, komfort a bezpečnost. Druhou kategorii tvoří tzv. Promoters-rave, neboli Pro-money organizátoři, kteří vnímají rave jako sumu hudebních stylů, tedy jako možnost zisku

v oblasti hudebního průmyslu. Tito organizátoři dělají party v legálních klubech či na pronajatých pozemcích, jejich snahou je vysoká kvalita zvuku, participace slavných djů atd. Přestože na těchto akcích také panuje přátelská atmosféra, jedná se o akce komerční, o jeden z mnoha typů kulturních akcí vytvářených k uspokojení potřeb adolescentů a mladých lidí. Ve Spojených státech amerických a v Evropě se v posledních dvaceti letech z mladých lidí ze střední třídy rekrutovalo mnoho organizátorů typu Pro-rave, kteří se organizují v tzv. soundsystémech a uskutečňují akce, které se vymykají zákonům, především jelikož se uskutečňují na soukromých pozemcích bez příslušných povolení. Haase (2008).

Dalším fenoménem je ideologie zvaná PLUR³. V původním pojetí se jedná o akronym slov Peace (mír), Love (láska), Unity (jednota) a Respect (respekt), která představují „čtyři pilíře *house* komunity“. Ačkoli není příliš těžké ztotožnit se s touto ideologií pod vlivem rytmického tance, drog a přátelské atmosféry, která je pro rave party typická, pop-mantra PLUR demonstruje utopismus a naivitu té části kultury, která předpokládá aplikovatelnost tohoto přístupu z nočního života do běžné, každodenní reality. (St John, 2004). Podle Haaseho (2008) se u nás s explicitním vyjádřením tohoto postoje téměř nesetkáváme. Jeho rozšíření je typické spíše pro anglofonní země. Jak vyplynulo z mého výzkumu, mezi mexickými ravery se jedná o symbol často diskutovaný. Na jedné straně jsem se setkala s velkým ztotožněním některých jedinců. Na straně druhé podle některých jde spíše o atmosféru, kterou by měl vyzařovat celek, což se podle nich v současné době vysoké kriminality z monterreyské scény vytratilo.

2.3 Světové výzkumy fenoménu rave

Weber (2009) realizoval výzkum taneční scény kanadského Toronta a jeho okolí. Sběr dat sestával ze 75 polostrukturovaných rozhovorů s členy taneční scény vybranými metodou samovýběru a ze zúčastněného pozorování na osmi tanečních akcích. Cílem výzkumu bylo popsat, jak hodnotí taneční scénu devadesátých let její členové. Mezi výsledky lze najít takové, které se opakují i v jiných výzkumech. Především konstatování, že taneční scéna se mění směrem od malých nekomerčních party k velkým komerčním akcím. Členové původní scény tyto změny hodnotí negativně, jelikož cítí vytrácení přátelské atmosféry a atmosféry bezpečí a vytrácení původních ideálů rave. Dalším významný výsledek přestavovaly identifikované změny ve vzorcích užívání drog.

Práce Kavanaugh & Andersona (2008) se zaměřuje na solidaritu na Philadelphské taneční scéně. Bylo realizováno 49 polostrukturovaných rozhovorů a zúčastněné pozorování na třiatřiceti party. Autoři identifikovali dvě dimenze solidarity. Sociálně-emoční solidarita se

³ Internetový slovník The free dictionary uvádí několik možných výkladů akronymu PLUR: 1) Peace, Love, Unity, Respekt; 2) Please let us rave ; 3) Pretty Little Underage Raver (<http://acronyms.thefreedictionary.com/PLUR>)

dle výsledků pojí s ideály PLUR a narůstá s intenzitou participace v komunitě. Behaviorálně-organizační solidarita se týká chování participantů, především tance. Obě dimenze solidarity se pojí s užitím tanečních drog. Především extáze usnadňuje komunikaci a navazování vztahů, čímž facilituje projev sociálně-emoční solidarity. Stimulancia udržují participanty vzhůru a umožňují jim tančit celou noc, což se pojí s behaviorálně-organizační solidaritou. V kontrastu k popsané solidaritě autoři identifikovali opačný fenomén *odloučení se* ze scény. Jedná se o negativní a cynické postoje k atmosféře na akcích a k ideálům rave. Toto odloučení je dle autorů způsobeno třemi faktory: excesivním užíváním drog, konzumací kokainu a komercializací scény.

Evropská studie provedená v sedmi metropolích se zaměřila na užívání drog mládeží navštěvující techno party. Respondenti, mimo jiné, přisuzovali důležitost třem lidským hodnotám (vstřícnost, opatrnost a nezávislost). Posuzování probíhalo na desetistupňové škále, přičemž označení 10 znamená nejvyšší míru ztotožnění s danou hodnotou. Výsledky z české části výzkumu ukázaly vztah mezi hodnotami a vzorci užívání drog. Vstřícnost hodnotily všechny skupiny podobně (7,9). Skupina osob, které neužívají tvrdé drogy, přisoudila o něco vyšší důležitost opatrnosti (6,2), než pravidelní či občasní uživatelé tvrdých drog (5,75). Tito uživatelé si naopak více cení nezávislosti (8,45) než osoby, které tvrdé drogy neberou (7,7). (Csémy, Sovinová & Komárek, 2000).

Haase (2008) uskutečnil kvalitativní výzkum české freetechno subkultury typické pořádáním party elektronické hudby za jiným účelem, než je zisk. Cílem výzkumu bylo popsat identitu členů subkultury. Výzkumný soubor byl stratifikovaný podle tří skupin technařů: organizátoři akcí, běžní návštěvníci a mladí členové subkultury. Autor realizoval třináct strukturovaných rozhovorů. Design výzkumu kombinoval narativní analýzu (D.McAdams) a metodu zakotvené teorie. Společnou tematickou linií většiny příběhů bylo sdílení: navazování a udržování přátelských a milostných vztahů, vyhledávání komunity lidí, na jejíž společné jednotě se mohou podílet, pomáhání ostatním. Téma aktérství se pojilo, pokud se objevilo, s motivací pozvedat sebe samotné a ostatní zároveň. V minimální míře se ve vzorku objevili jedinci orientovaní pouze na své aktérství. Výsledkem zakotvené teorie jsou čtyři kategorie, které se v realitě překrývají a osoby mezi nimi putují: pro první nejrozsáhlejší skupinu znamená freetekno kompenzační únik od reality, způsob odreagování a posílení. Vedle konzumace zábavy také přispívají svou činností do chodu komunity. Druhá skupina je té první podobná, ale její členové navíc uvádějí výraznější životní problémy. Třetí skupina vnímá techno především jako možnost úniku od reality konzumací nejen drog, ale kultury vůbec. Poslední skupinu představují nositelé ideologie s touto subkulturou spojené. Freetekno je pro ně životním stylem a vědomou cestou k povznášení sebe samých i společnosti.

McCaughan, Carlson, Falck & Siegal (2005) vytvořili na základě svého výzkumu typologii raverů. Na středozápadě Spojených států realizovali 45 polostrukturovaných rozhovorů, zúčastněné pozorování deseti akcí a 4 ohniskové skupiny. Metodou analýzy dat byla

zakotvená teorie. Z výsledků vyplývá, že ne všichni účastníci párty patří do subkultury rave. Autoři identifikovali skupinu mladých lidí, kteří přicházejí na párty výhradně se záměrem nakoupit drogy a ne kvůli muzice. Raveři tuto skupinu nepovažují za členy své komunity. Dále z výsledků vyplývá, že komunita raverů není homogenní. Výzkumníci identifikovali čtyři skupiny členů scény, kteří se liší v hudební preferenci, osobní filozofii, délkou participace na scéně, stylem oblékání a vzorci užívání drog. Tzv. „Candy kids“ jsou nejmladšími členy scény, věří v ideologii PLUR, jejich oblíbeným hudebním stylem je house. „Junglists“ jsou návštěvníci ve věku 18-25 let, na párty chodí pouze kvůli muzice a k naivní ideologii mladších členů zaujímají cynický postoj a z hudebních stylů preferují Drum and Bass, Jungle a podobné. Skupina „oldschool raverů“ je charakteristická především dlouhodobou participací na scéně. Poslední skupinou jsou tzv. „party kids“, kteří se střídavě pohybují mezi výše zmíněnými kategoriemi.

Wilson (2002) popsal pět kategorií interpretací ideologie, která se pojí s fenoménem rave v kanadském Ontariu:

- 1) Rave jako forma symbolického „účelově-taktického“ odporu proti mainstreamové kultuře prostřednictvím PLUR, přímé komunikace a konzumace drog (kterou je manifestována absurdita jejich ilegality v kontrastu s legálností alkoholu).
- 2) Rave jako forma „adaptivně-reaktivního“ nesouhlasu se strachem z technologií manifestovaná sžitím se s nimi.
- 3) Rave jako forma triviálního odporu, jako možnost úniku od reality. Typická především pro mladé členy scény.
- 4) Rave jako forma uvědomování si sebe sama. Zaměření na možnosti osobního rozvoje a prožitků, které rave nabízí.
- 5) Rave jako jedna z kultur, která aktivně podporuje reprodukci dominantní kultury. Jako jedna z mnoha subkultur mládeže, která kopíruje sociální stratifikaci a její členové nevykazují žádná výrazná specifika.

2.4 Drogy na taneční scéně

S taneční hudbou je tradičně spojována konzumace nelegálních drog. María Paéz Tribín (2009) ve své práci „Panorama rave kultury v Bogotě“ uvádí, že drogy jsou téma, které se opakuje ve všech rozhovorech provedených se členy taneční scény a všichni říkají to podobné. Totiž že drogy provázejí taneční scénu od jejích počátků, ale nejsou podmínkou. Být raver nemusí znamenat být konzument drog. Na druhou stranu celá řada studií uvádí, že užití taneční drogy v rekreačním settingu se pojí hlavně s volným časem, víkendem, tancem a hudbou, nočním životem. (Infante, Barrio y Martín, 2003).

V letech 1998 – 1999 proběhla v sedmi evropských metropolích studie zaměřená na užívání drog mládeží navštěvující techno party (Drug affinity amongst youths within

techno party scene in european metropolises), jejímž cílem bylo: 1) zjistit výskyt specifických vzorců užívání drog, sledovat subjektivní postoje k užívání drog a jejich rizikovitosti, analyzovat vazby mezi užíváním drog a příslušností k 'techno kultuře'; 2) výměna zkušeností o možnostech prevence v rámci národních seminářů. Výzkumný soubor tvořilo 3503 návštěvníků techno párty v Amsterdamu, Berlíně, Madridu, Praze, Římě, Vídeni a Zurichu. Z výsledků vyplývá, že účast na scéně se pojí s užíváním psychotropních látek, především marihuany, extáze, amfetaminů a kokainu. Vzorce užívání se mezi jednotlivými městy liší. Obecně však lze návštěvníka popsat jako příležitostného poly-uživatele, tedy uživatele, který konzumuje příležitostně různé substance a to většinou několik najednou. (Tossman, 2001). V ČR odpovídalo v autoreferenčním dotazníku 505 účastníků různých akcí elektronické hudby. Z výzkumu mimo jiné vyplývá, že nejužívanější drogou je alkohol a marihuana. Cca 34% dotazovaných neuvádí užívání žádných jiných drog, asi polovina respondentů k těmto drogám občas užívá i jiné drogy a kolem 15% účastníků užívá pravidelně tvrdé drogy. Respondenti uváděli podobné vzorce užívání u sebe jako u svých přátel. U marihuany, extáze a kokainu byla prokázána nepřímá úměra mezi užíváním těchto substancí a vnímáním psychických a fyzických rizik tohoto užívání. Užívání extáze je u dotazovaných často spojeno se současným užitím alkoholu a marihuany, méně pak s pervitinem a LSD, zanedbatelně s heroinem. (Csémy, Sovinová & Komárek, 2000).

Obecně z dosavadních výzkumů vyplývá, že taneční scéna se pojí s užíváním marihuany, tanečních drog a v některých oblastech také kokainu. Sami raveři často uvádějí, že se na party neakceptuje intravenózní užívání tvrdých drog. Vzorce užívání jsou kulturně specifické a podmíněné historickými, politickými a geografickými faktory. Například užívání kokainu je typičtější pro latinskou Ameriku, halucinogenní houby se užívají nejvíce v ročním období jejich sklizně, nebo užívání rajského plynu bylo typické pro evropské rave párty devadesátých let 20. století, ale dnes se s ním lze setkat zřídka...

Nové syntetické drogy je označením pro širokou skupinu látek, se kterými se více či méně sporadicky setkáváme na současné drogové scéně. Význam termínu „nové“ je chápán zejména z pohledu jejich výskytu na ilegálním trhu. Nejčastějším místem užívání těchto drog je taneční scéna. V tomto smyslu chápeme nové syntetické drogy jako tzv. taneční drogy. (Páleníček, Kubů, Mravčík, 2004, s. 16). Pod pojmem klubové či taneční drogy se rozumí skupina drog, které se užívají především na diskotékách a jiných tanečních akcích, kde hraje nejčastěji elektronická muzika. Je to tedy muzika, co odlišuje rave od jiného typu kulturních akcí, nikoli drogy. (Paéz Tribín, 2009). Mezi nejtypičtější drogy užívané v rekreačním settingu patří právě extáze, rozšířená je i LSD.

Haase (2008) uvádí hlavní motivy užívání nových syntetických drog v prostředí taneční párty. Jsou to především jejich stimulační účinky, které dávají návštěvníkovi energii pro tanec a bdělost do ranních hodin. Dalším motivem je jejich potenciál zvyšovat schopnost empatie. Především extáze prohlubuje dojem přátelské atmosféry a usnadňuje

navazování komunikace. Jako třetí významný faktor autor uvádí halucinogenní účinky tanečních drog, díky kterým je vnímání zvuku a světla intenzivnější a zajímavější. Někteří uživatelé navíc uvádějí až transcendentální zážitky během intoxikace.

Podle Infante, Barria a Martína (2003) nemají rekreační drogy, jako je extáze, potenciál pro vytvoření tak silné závislosti, jakou pozorujeme třeba u alkoholu, tabáku či heroinu. Diskutovaným rizikem je jejich potenciál stát se vstupní drogou. Existují však další rizika spojená s jejich konzumací. Ty lze rozdělit na akutní a chronické.

Akutní komplikace spojené s užitím extáze a jiných amfetaminů (v čisté podobě) nejsou příliš obvyklé a závisí na dalších faktorech, jako je předávkování, kombinace s jinými drogami, zranitelnost, předchozí patologie, vysoká teplota vzduchu, nedostatek kyslíku na tanečním parketu či přílišná fyzická námaha při tanci. Akutní rizika spojená s užitím tanečních drog spočívají především ve zvýšeném výskytu rizikového chování, jako je nechráněný sex či řízení motorového vozidla pod vlivem. (Infante, Barrio y Martín, 2003).

Co se týká chronických zdravotních problémů, z výzkumu vyplývá, že užívání extáze a jiných amfetaminů produkuje neurotoxické a neurodegenerativní změny, které mohou mít klinické následky. Dále existuje evidence krátkodobých kognitivních problémů, jako je částečný deficit verbální a vizuální paměti, pozornosti a učení. Je jisté, že konzumenti mohou trpět dlouhodobými neurologickými či psychopatologickými problémy, avšak výzkum reverzibility neurotoxický dopadů a jejich klinických důsledků zatím přináší sporné výsledky. V případě LSD nevidujeme, že by produkovalo trvalé poškození mozku. (Infante, Barrio y Martín, 2003).

3 Lokální kontext – Mexiko

Jak již bylo řečeno, samotný výzkum probíhal v mexickém městě Monterrey. Tato kapitola přináší pohled na lokální kontext, ve kterém se formuje sledovaná subkultura rave. Nejdůležitějším specifikem tohoto místa je existence drogového obchodu v takovém rozsahu a s takovou tradicí, že na planetě pravděpodobně neexistuje druhé podobné místo. Popisuji tedy jednak specifika drogové politiky a jednak její dopad na život občanů v této oblasti. Konkrétně se pak zaměřuji na život mládeže ve městě Monterrey. Vzhledem k tomu, že se ve výzkumu zabývám prevalencí užívání drog u sledované populace, pro srovnání uvádím v této kapitole některé prevalenční studie prováděné na obecné mexické populaci.

3.1 Mexiko

Mexiko, přesně Spojené Státy Mexické sdílí na severu přes tři tisíce kilometrů dlouhou hranici s USA, na jihu sousedí s Guatemalou. Většinu obyvatelstva (55%) tvoří mesticové původních indiánských etnik⁴ a Evropanů. 29% tvoří potomci původních indiánů a 15% potomci Evropanů. (Kašpar, 2000). Mexická identita se utváří posledních 200 let od boje za nezávislost, přes mexickou revoluci až po současnost. Hlavní roli v tomto procesu hraje postupné vyvažování vlivů evropských kořenů a kořenů indiánských.

Nejrozšířenějším náboženstvím je od dob španělské kolonizace katolické křesťanství a náboženský symbol Pany Marie Guadalupské se stal symbolem mexické identity, „Matkou Mexičanů“. (Belucz & Křížová, 2010). S jejím vypodobením se v Mexiku setkáváte všude. Prosazování indiánských tradic bylo během španělské kolonizace potlačeno a dodnes je citlivým tématem. „Teprve v roce 1992 byla modifikována federální ústava Mexika, která říká, že Mexiko je multikulturní a mnohojazyčná země, která je založena na hlubokých indiánských kořenech.“ (León-Portilla, 2010, s. 110).

Zájem o odkaz Aztéků a Májů stoupá. Mluvíme-li však o zájmu o původní kultury, je třeba odlišit, zda se jedná o zájem o historická fakta či spíše o hledání inspirace pro vznik nové spirituality. V druhém případě lze zájemce o původní kultury zaškatalkovat jako stoupence hnutí New Age. Mexiko je bohatým zdrojem pro toto hnutí, což Kosticová (2010) uvádí dvěma příklady. Jedním jsou interpretace fenoménu „Rok 2012“, který získal svůj název podle roku, kdy dle milné interpretace končí Mayský kalendář. Druhým příkladem je hnutí navazující na práci Carlose Castanedy⁵, která nabízí pohled na duchovní indiánské rituály a halucinogenní zážitky a ve své době vzbudila zájem západní společnosti o tuto problematiku. Někteří autoři (Hutson, 2000; St John, 2004) interpretují jako New

⁴ Aztékové, Mayové, Olmékové, Huastékové, Otomíové, Huicholové, Nahuové, Taraskové, Totonakové,...

⁵ Jeho díla vznikala jako antropologické výzkumy, avšak akademickou obcí byla odmítnuta jako nevědecká.

Age i světové fenomény spojované s érou elektronické hudby, která je předmětem výzkumu prezentovaného v této práci. Jedním z těchto fenoménů je zmiňované užívání tanečních drog, proto budou následující kapitoly mapovat drogovou situaci v Mexiku.

3.2 Drogová politika

„Násilí v Mexiku se vymyká kontrole. V současné době jsou organizované překupnické skupiny tak silné, že stát nedokáže svým občanům zajišťovat základní bezpečnost.“ (Kozák, 2010, s. 145). „Odhaduje se, že v Mexiku v šedesáti procentech místních samospráv zasedají lidé, kteří jsou upláćeni drogovými kartely. Obchod s drogami je nedílně svázán s obrovskou korupcí. (...) Propojení vlády a drogových kartelů jsou vzhledem k moci všech zúčastněných stran základním prvkem, který udržuje rovnováhu a destabilizuje bezpečnostní situaci v zemi.“ (Běláčková, 2010, s. 219).

Kozák (2010) popisuje obrovskou tradici drogového obchodu v Mexiku. Ta je podle něho úzce spojena s faktem, že se zde nachází hranice se Spojenými státy americkými. Ty na jedné straně představují nezměrný dlouhodobý zdroj poptávky po narkoticích, na straně druhé jim jejich ekonomická převaha dává moc přesahující vlastní hranice. Represivní politika, kterou USA vyžaduje po Mexiku má devastující dopady a minimální účinky v boji s drogami. Z historického hlediska lze za významný mezník při formování současných ilegálních struktur považovat prohibici na alkohol v USA ve dvacátých letech minulého století. V této době se zvýšila poptávka po ilegálně dováženém alkoholu z Mexika, což dalo vzniknout organizovaným skupinám s dobrým „know-how“, co se týče zdrojů, terénu i vyjednávacích možností se státními kontrolními orgány. Vedle poptávky po alkoholu dokázal sever Mexika uspokojit velkou část americké poptávky po opiu a marihuaně, plodinách pěstovaných v blízkosti hranice. První zákazy konzumace marihuany měly v USA často diskriminační motiv, jelikož jejich konzumenty byly původně pouze přistěhovalci z Mexika. Drogový problém byl v USA marginální. Naopak dokonce během druhé světové války americká vláda podporovala obchod s opiem používaným v té době jako anestetikum, aby tak zabránila jeho šíření do nepřátelských zemí. V roce 1938 byl do čela mexického úřadu pro boj s narkotiky dosazen psychiatr L.S.Viniegra, který zastával názor, že ke drogové závislosti je třeba přistupovat jako k nemoci a je třeba pacienty léčit. Pod nátlakem represivně zaměřených USA byl Viniegra nucen funkci opustit a bylo tak na plné obrátky nastartováno narušování suverenity mexické protidrogové politiky vládou Spojených Států. Tento proces vrcholil za vlády amerického prezidenta Richarda Nixona a svým způsobem trvá dodnes. Mexičtí politici se s tímto faktem vyrovnávají různými způsoby. Nejprve odsouvali problém drogové závislosti na druhou kolej, jelikož reálně nebyl tak závažný jako v USA, kam putovala většina mexické drogové produkce. Svým způsobem se k problému postavil mexický prezident Carlos Salinas, který cenzuroval tisk tak, aby vycházel minimální počet článků o drogách, čímž vzbudil v USA dojem, že drogový obchod nepředstavuje zásadní problém. Nacionalisticky smýšlející Mexičané neradi

tolerují kooperaci jejich předních politiků s USA. O to více, dotýkají-li se výsledky prohibice jejich vlastních životů. Tak tomu bylo v době plošného práškování marihuanových a opiových polí, které zasáhlo i velkou část produkce potravin v již tak velmi chudé oblasti na severu země. Tento zásah ze sedmdesátých let 20. století způsobil několik změn v drogovém obchodu. Pěstování drog se z velkých plantáží přesunulo na menší políčka tvořená uprostřed polí s legálními plodinami. Tato políčka jsou hlídána se zbraní v ruce a dochází zde k přestřelkám. Dále se pěstování přesunulo z typických oblastí některých severních mexických států do velké části celého Mexika. A v neposlední řadě vedla tato represe, společně s objevením cracku⁶, k vytvoření cest pro ilegální obchod s kokainem pěstovaným v dalších částech Latinské Ameriky, především v Kolumbii. Mexiko s již vytvořenými strukturami organizovaného obchodu s drogami se tak od osmdesátých let minulého století stává hlavní tranzitní zemí pro pašování kokainu. Snahy o řešení tohoto problému přicházející z USA jsou široce odsouzeny mexickou společností, především pro používání mexickou ústavou zakázaných metod tajného sledování, vytváření falešné poptávky a únosů do USA za účelem souzení. Avšak všechny snahy řešit problém uvnitř Mexika se zatím ukázaly v lepším případě jako neúčinné, ba spíše kontraproduktivní až devastující. Například šéf Národního institutu pro boj s drogami generál Gutierrez Rebollo byl chválen Clintonovou administrativou za aktivní boj s organizovaným zločinem až do roku 1997, kdy se zjistilo, že bojuje pouze proti drogovému kartelu z Tijuany a sám je financován konkurenčním drogovým kartelem ze Ciudad Juárez. Tato kauza, stejně jako mnoho podobných, nebyla nikdy objasněna, neboť všichni klíčoví svědci byli zavražděni. Vysoká míra korupce vedla politiky k nutnosti rozpuštění a nahrazení celých sborů policejních složek. Otázkou zůstává, zda byl motivem upřímně boj s korupcí či spíše snaha ovládnout vedoucí pozice těchto orgánů. Každopádně negativním dopadem těchto akcí je fakt, že na severu Mexika zůstalo mnoho vycvičených zkorumpovatelných policistů a vojáků bez práce a ve velké většině obsadili rychle se uvolňující pozice v drogových kartelech. Zvratem v protidrogové politice měl být v roce 2006 mexickým kongresem schválený zákon o dekriminalizaci držení malého množství lehkých drog, který měl částečně vyřešit problém přeplněných věznic a vytížených soudů. Ty pro obrovský počet banálních případů nemají prostor řešit zásadní trestní činy. Po nátlaku z Washingtonu byl tento zákon vetován tehdejším mexickým prezidentem. Poslední období, které přineslo fatální eskalaci násilí na severu Mexika lze spojovat s právě končící vládou prezidenta Felipe Calderóna. Ten sdílí represivní politiku USA a boj proti pašerákům pro něho byl prioritou. Calderón věděl, že se nelze spolehnout na místní policii, proto na sever poslal armádu, která měla za úkol vyčistit zemi od organizovaného zločinu. Sice se podařilo zatknout či zabít mnoho čelních představitelů drogových kartelů, ale daní za to je destabilizace a obrovský nárůst násilí. Armáda za současné ekonomické situace Mexika nemá dostatek prostředků pro boj s tak silnými organizacemi. Stouplo množství únosů a atentátů na politiky, stouply počty obětí z řad civilistů. Tlak bezpečnostních složek vyvolal

⁶ Crack = směs látek obsahující oblíbený, ale příliš drahý kokain a několik dalších levných složek, které z ní dělají široce dostupnou drogu

válku gangů. Na první pohled se jedná o úspěch, jelikož jsou jednotlivé kartely nuceny bojovat proti sobě o ztenčující se obchodní možnosti. Realita je ale taková, že převahu získávají násilné zločinecké organizace, které jsou nucené rozšiřovat své obchodní aktivity na další oblasti jako je pašování imigrantů přes hranici, únosy bohatých občanů a turistů, vloupání a přepadávání obyčejných lidí. Násilí již není pácháno mezi členy gangů vzájemně, ale čím dál více se zaměřuje na civilní obyvatelstvo. (Kozák, 2010).

Mnoho studií (Gronský et al., 1997; Friedman, 2010; Schmoke, 2007) ukazuje, že drogová politika založená pouze na represii je neúčinná. Z výše popsané situace však vyplývá, že mexická vláda disponuje velmi omezenými možnostmi, co se týká naplňování současných světových nároků na komplexní adiktologickou prevenci a péči. Mexická vláda sice deklaruje světu podporu ve snižování poptávky, ale ze zainteresovaných organizací, které uvádí ve svých zprávách na internetu, jich naprostá většina na internetu neexistuje. Ty fungující, o něž se vládní zprávy opírají, reálně disponují personální kapacitou naprosto neodpovídající poptávce. Podobně z třiceti neziskových organizací inzerujících pomoc osobám se závislostí na nealkoholových látkách jsem našla funkční web jen u jedné a to zaměřené pouze na ženy v jednom menším městě. Západní trendy v prevenci se tedy v Mexiku objevují poskrovnu, většinou zásluhou zahraničních neziskových organizací. Například mezinárodní nezisková organizace PSI realizovala v příhraničních mexických městech kampaň zaměřenou na redukci rizik spojených s intravenózním užíváním drog, jejímž výsledkem bylo snížení sdílení jehel. Omezený rozsah kampaně však neumožnil plošnější zásah (Ospina, Faura & Stankard, 2010).

Politický nátlak USA představuje jedno z možných vysvětlení paradoxu, kdy na prevenci závislostí putuje poměrně velké množství peněz ze státního rozpočtu, avšak výsledky jsou minimální. Svůj podíl má ale také nefunkční mexická protidrogová koncepce. Problém je v tom, že prevence spadá společně s výzkumem pod Národní centrum pro prevenci a kontrolu závislostí. Kontrola závislostí probíhá v Mexiku ve velké kvantitě. V rámci projektu CONACID probíhají rozsáhlé průzkumy, i longitudinální. Chlubí-li se však mexická vláda intervencí v oblasti prevence, jedná se pouze o prevenci nespécifickou. Staví se dětská hřiště či se pořádají závody v plavání. Do budoucna však má mexická vláda vytyčený ambiciózní plán na zbudování komplexního široce dostupného celostátního systému prevence a terapie na všech úrovních. Do roku 2030 počítá s vybudováním integrovaného systému péče o osoby ohrožené závislostí. (CENACID, 2012).

3.3 Drogová kultura

Hudební žánr *corrido* je typickým kulturním prvkem severní části Mexika. Jedná se o písně s tradičními mexickými rytmy a texty komentujícími společenskou dění. V minulosti tyto písně opěvovaly hrdiny mexických revolucí, reflektovaly represivní opatření státu či stále aktuální téma emigrace do USA. Podle Velenzuely Arce (2001) jsou tzv. *corridos*

výsledkem lidové tvořivosti a představují bohatý zdroj informací o kultuře, společenských normách, hodnotách a přáních.

Drogový obchod se stal na severu Mexika tématem číslo jedna a to se samozřejmě odrazilo i v textech těchto lidových písní. Vznikl dnes velmi rozšířený žánr, tzv. *narcocorridos*. Mafie se stala součástí lidové kultury (Běláčková, 2010). Velenzuela Arce (2001) analyzuje texty oslavující typického severomexického hrdinu dneška, totiž muže středního věku v tradičním mexickém oděvu doplněném velkými zlatými šperky. Muž sedí ve svém obrovském luxusním jeepu, vedle něho spoře oděná mladá kráska a auto naložené střelnými zbraněmi a granáty. Tento muž je odvážný, protože je smířený se smrtí, ale je dostatečně zdatný, aby jí unikl. To se mu daří díky dobrým vztahům, které dokáže udržovat s místními politiky a policií. Velenzuela Arce (2001) využívá *narcocorrido* jako indikátor stavu sociálních problémů spojených s chudobou a obchodem s narkotiky. Písně jsou plodem nejširší vrstvy obyvatel. Podle autora odrážejí vliv západní kultury, totiž hodnotu individualismu a peněz. Obyčejný chudý severomexičan touží po snadném životě a ve svém okolí vidí, že k jeho dosažení vede jediná cesta, totiž výtěžek z obchodu s drogami. Obdivuje tedy toho, kdo má na této cestě štěstí a bere si takového hrdinu za vzor. Mexická vláda ve snaze potlačit negativní vliv tohoto fenoménu na výchovu dětí *narcocorridos* zakázala. Lidé si tuto zprávu přebrali po svém. Výsledkem je, že je vláda vnímána jako další z nepřátel, se kterými musí narkohrdina bojovat. To mu samozřejmě ubírá sílu na konání dobra, kterým by jinak naplnil čas. Jednotlivé gangy totiž nepředstavují společenské podsvětí, jak bychom si pravděpodobně představili, když je řeč o mafii, ale tvoří viditelnou součást běžného života. Podporují inovaci infrastruktury, dotují školy či kostely, pořádají kulturní akce. Kartely veřejně demonstrují svou moc a jejich peníze jsou součástí veřejného života v Mexiku (Běláčková, 2010).

Represe uvalená na lidovou tvořivost, kterou představují *narcocorridos* tedy vedle paradoxně k jejich větší oblibě, což nahrává drogovým kartelům. Ty pro svou propagaci využívají oblíbenosti tohoto žánru a najímají si tradiční hudebníky i mladé *rapery*, kteří pak ve své hudbě opěvují svého zaměstnavatele a motivují adolescentní posluchače k zapojení se. Tato motivace stojí především na dvou pilířích, stejně jako hodnotový systém obyvatel. Na jedné straně mafie nabízí příslib snadného výtěžku reprezentující hodnoty kapitalismu. Druhým pilířem je důraz na tradiční hodnoty mexické identity tvořené propojením prvků Aztécké a křesťanské kultury.

Zde hraje důležitou roli v Mexiku velmi silně prožívaný kult Svaté Smrti. Jeho kořeny sahají až tři tisíce let zpět. Přes několik století trvající odpor katolické církve byla nakonec Santa Muerte (Svatá Smrt) uznána jako křesťanský symbol a dnes se její obliba blíží oblibě Panny Marie Guadalupské. Je často vyobrazována, například v nemocnicích. Typické je její vyobrazení na místech, kde se osoby pohybují za hranicí zákona. Na černých trzích, v ulicích s prostitucí, v obchodě s narkotiky. Svatá Smrt pomáhá člověku rozřešit složité problémy a osvobozuje ho od nebezpečí. Lidé se k ní obracejí s přáními různého druhu.

Spojením narkoobchodu a náboženství se zabýval monterreyský psycholog José María Infante (2001; in Araujo Peña et al., 2006). Podle něho osoby zapojené do obchodu s narkotiky rozhodně nebývají ateisté. Právě Santa Muerte je jejich oblíbeným symbolem, jelikož je metaforou úzkého vztahu mezi životem a smrtí. Zářným příkladem je pašerácká silnice, u níž vznikla kaple Ježíše Malverderského, svaté ochránce narkoobchodníků. Hlavním prvkem oltáře je socha Svaté Smrti a dalšími doplňky kaple je fotografie Pancho Villy, masového vraha většinou společností uznávaného jako hrdinný symbol mexické revoluce. Dalším symbolem v kapli je stále se obnovující nabídka marihuanových cigaret. (Araujo Peña et al., 2006).

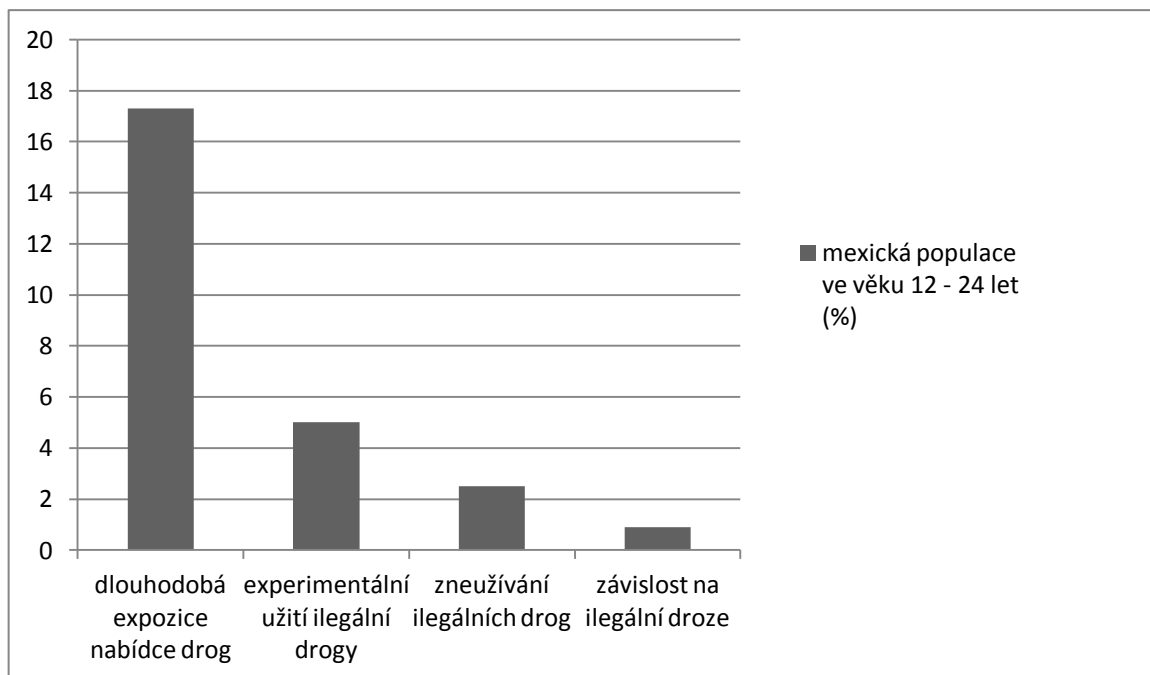
Drogové kartely tedy lákají potenciální zaměstnance na život, který nabízí blahobyt a nevyžaduje přitom změnu hodnotového systému. Mezi mladými se kartely propagují prostřednictvím hudby, která se jim líbí, nejčastěji *rapu*. Vlastní-li adolescent z chudých poměrů nějaké legálně pořízené céděčko, bude pravděpodobně z produkce nějakého kartelu a bude obsahovat prvky propagandy.

3.4 Prevalence užívání drog

V Mexiku bylo provedeno mnoho průzkumů mapujících situaci užívání drog (Medina-Mora, 2006; Instituto Nacional de Salud Pública, 2008; projekty mexické vlády⁷ SISVEA, OECTAOD, SRID). Dle mého názoru je třeba brát validitu jejich výsledků s rezervou. Represivní drogová politika může vézt ke zkreslení výpovědí, jelikož lidé mají v takovémto prostředí strach přiznávat vlastní zkušenost s ilegálními látkami (Friedman, 2010).

Podle Národního průzkumu o závislostech z roku 2008 (Instituto Nacional de Salud Pública, 2008) má konzumace drog v Mexiku stoupající tendenci. V tomto roce uvedlo životní zkušenost s nějakou nelegální drogou 5,2% Mexičanů ve věku 12 – 65 let, roční prevalence je potom 1,4%. Roční prevalence u adolescentů ve věku 12-17 let je 1,7%, z čehož vyplývá, že první zkušenost s konzumací nelegálních látek má mnoho Mexičanů ještě před dosažením dospělosti. 4,2% populace ve věku 12 – 24 let někdy vyzkoušelo nějakou ilegální látku, polovina z nich uvádí častější abúzus. Adolescenti a mladí dospělí (17,3%) ve svém nejbližším okolí (rodiče či nejlepší přátelé) sledují abúzus drog (viz *tabulka 1: Užití, zneužívání a závislost na ilegální droze v mezi 12 – 24 rokem věku*).

⁷ http://www2.sepdf.gob.mx/drogas_estudiantes/panorama_epidemiologico.jsp

Tabulka 1: Užití, zneužívání a závislost na ilegální droze mezi 12 – 24 rokem věku [%], Národního průzkum o závislostech z roku 2008, Mexiko (Instituto Nacional de Salud Pública, 2008).

3.5 Město Monterrey

Obrázek 1: Stát Nuevo León, jehož hlavním městem je Monterrey (zdroj: <http://mexicoinstitute.wordpress.com>)

Výzkum probíhal ve městě Monterrey. Jedná se o hlavní město státu Nuevo León a společně s metropolitními oblastmi zde žije přes 4 miliony obyvatel, což z něho dělá třetí největší město Mexika. Monterrey bylo v posledních desetiletích známé jako industriální

město. Poslední ekonomická krize zde zanechala velké množství nezaměstnaných osob, což mělo zásadní vliv na eskalaci kriminality.

Co se týká užívání drog, v Monterrey stejně jako v celém Mexiku je nejčastěji užívána marihuana, na druhém kokain. Třetím místem v oblíbenosti jsou v Monterrey, na rozdíl od celkové mexické populace, halucinogeny. Zajímavý je zde rozdíl v preferenci mezi pohlavími. Ženy zde preferují stimulantia, dále anxiolytika a marihuana je až na třetím místě. (Guiot et al, 2009).

Životní incidence užití ilegální látky v Nuevo León v roce 2008 byla 4,1%. Celkově je sice konzumace ve státě Nuevo León, jehož je Monterrey hlavním městem, nižší než průměrná konzumace v Mexiku (Instituto Nacional de Salud Pública, 2008), ale v některých lokalitách je pravidelné užívání drog velmi rozšířené. Z 739 monterreyských čtvrtí bylo 116 identifikovaných jako místa s vysokým rizikem užívání drog mezi mládeží. 104 z nich byly označeny za místa prioritního zájmu. Mexickou vládou organizované Centrum pro integraci mládeže, které je pověřené prevencí a terapií závislosti, zaměstnává pro řešení tohoto problému 9 psychologů a 4 sociální pracovníky. (Centro de Integración Juvenil).

Celkově v Mexiku existují velké rozdíly mezi muži a ženami v abúzu drog. Zatímco v Monterrey pouze 1,42% dívek ve věku 12 - 24 uvedlo, že někdy v životě zkusily nějakou ilegální drogu, chlapců stejného věku bylo 14,12% (Medina-Mora, Fleiz & Villatoro, 2006). Guzmán Facundo & Alonso Castillo (2008, 2011) studují v Monterrey fenomén tzv. band (la banda, la pandilla). Jedná se o skupiny mladých (především chlapci a muži ve věku 10 až 29 let), které se organizují v chudých metropolitních oblastech. Dle různých odhadů bylo v roce 2008 takovýchto skupin v Monterrey cca 1600. Důvodem této sebeorganizace je vytváření sociálních strategií, které by umožnili vědomou a kolektivní konfrontaci s problémy jejich členů. Hlavním sociální problémem představuje velmi obtížný přístup ke vzdělání, nezaměstnanost, rozpad rodiny, chudoba a agresivita ostatních „tlup“. Hlavní strategií těchto band je užívání legálních i nelegálních drog (tabák, alkohol, marihuana, kokain, rozpouštědla) a prostředkem je zde asociální jednání při jejich obstarávání. Tato kriminalita ohrožuje nejen členy těchto band, ale v dnešní době i všechny obyvatele města. Ozbrojení mladíci přepadávají občany na jakémkoli veřejném prostranství. V těchto malých gangách si mladý člověk může osvojit i určité základní dovednosti, které by mohl potřebovat, ve vyšších patrech drogového obchodu. Jeden z polostrukturovaných rozhovorů výzkumu prezentovaném v této práci byl veden s mladíkem, který dříve do jedné z těchto band patřil a v šestnácti letech ji vyměnil za „novou rodinu“ z prostředí rave party.

Výše popsaný fenomén více či méně ovlivňuje obyčejný život lidí a nebýt těchto problémů, jednalo by se o běžné moderní globalizované město. Lidé zde žijí fotbalem, místní klub patří mezi nejlepší v Mexiku. Dále jsou zde dvě významné univerzity. (Technická univerzita Tec de Monterrey patří ke světové špičce a navštěvuje jí mnoho zahraničních studentů.) Většina lidí je zaměstnána v nadnárodních korporacích, které mají ve městě mnoho továren. Život v Monterrey se, srovnáno s jinými mexickými městy, více podobá životu v evropských metropolích. Do nedávna zde byl poměrně vysoký životní standard, což se odrazilo ve vyšší vzdělanosti obyvatelstva. Okolí města tvoří hory a kaňony, turistika v nich není příliš rozšířená, pravděpodobně kvůli divoké zvěři a nepříznivým klimatickým podmínkám. Většinu roku se teploty pohybují přes 30°C, avšak v zimě klesnou k nule a časté jsou prudké deště, které někdy trvají i několik dní.

Obrázek 2: Monterrey (zdoj: www.gobierno.com.mx)

Monterrey vzniklo na úpatí pohoří Sierra Madre doposud obývaném indiánskými kmeny. Svou tradici zde má kaktus Peyotl obsahující halucinogenní psychotropní látku meskalin. Kaktusový nápoj využívali šamani

už od 3. století př.n.l. V předkolumbovských kulturách se využíval při náboženských obřadech. Jeho látky rozšiřovaly vědomí a navozovaly halucinace, avšak bez potenciálu vytvoření závislosti. Ke zlomu došlo v době kolonizace, kdy se proti užívání rostliny ostře vymezila katolická církev jako proti látkám zneužívaným kacíři. (Běláčková, 2010, s. 212). V šedesátých letech probudila zájem o severomexický peyotl éra hippie (Kosticová, 2010). Reakcí státu byla represe, která následně vyústila například i v to, že v sedmdesátých letech byly v rámci protidrogové vládní akce vyčištěny hory v okolí Monterrey od tohoto kaktusu, který do velikosti vhodné pro konzumaci roste 30 až 50 let. Do akce bylo zapojeno mnoho osob, které odřezávaly kaktusy od jejich kořenů. Touto metodou vláda nevědomky způsobila obrovské rozmnožení rostliny, takže na začátku století byla v okolních horách velká zásoba této drogy. Její další osud popisuje výzkum popsany v této práci.

4 Cíle výzkumu

V době, kdy vznikal plán tohoto výzkumu, byla taneční scéna v Monterrey pravděpodobně velmi podobná většině tanečních scén z různých částí světa. V této době jsem se ptala, jaké by mohly existovat rozdíly. V průběhu téměř dvou let, které uběhly mezi vznikem počátečního plánu výzkumu a počátkem jeho realizace, se věci změnilly. Definitivním zlomovým datem byl 14. únor 2010, kdy byla rave party v kaňonu Huasteca poblíž Monterrey přepadena desítkami ozbrojených osob z drogového kartelu, který si říká Los Zetas. Nebylo to první přepadení párty, ale bylo poslední, jelikož od tohoto data komunita rave musela radikálně změnit své praktické fungování. Od tohoto data se již nikdo neodvážil organizovat velké rave párty pod širým nebem poblíž města Monterrey. Stoupenci elektronické hudby zde však nadále žijí a různými způsoby se s těmito změnami vyrovnávají.

Po již zmíněném valentýnském incidentu se na internetu otevřela diskuze nejen mezi ravery, ale i ostatními občany města⁸. Většina z nich vyslovila názor, že stoupenci party elektronické hudby jsou zodpovědní za aktuální situaci, jelikož kupují zboží od narkomafií, čímž jim dávají sílu a udržují je ve městě. Ve skutečnosti neexistuje mnoho poznatků v této oblasti, proto byl zvolen kvalitativní design výzkumu.

Cílem výzkumu je popsat identitu členů taneční scény. Klíčovou výzkumnou otázkou je: Jaká je identita členů taneční scény v Monterrey? Výzkumné otázky budou rozpovězeny pomocí narativní analýzy polostrukturovaných tematických rozhovorů a zápisů ze zúčastněného pozorování. Pro zvýšení validity výzkumu budou data analyzována a interpretována ze třech různých teoretických hledisek: narativně-psychologického, integrativního a adiktologického.

⁸ http://larocka.info/index.php?option=com_content&task=view&id=1076&Itemid=55,
<http://musica.nmt.org/2010/02/24/carta-violencia-en-un-rave-en-la-huasteca/>

4.1 Výzkumné otázky

1. Jaká je identita členů monterreyské taneční scény a jak je ovlivňována příslušností k této skupině?

- 1a) Jakých „komunit praktických zkušeností“ je participant členem?
- 1b) Jaké „komunity praktických zkušeností“ jsou pro participanta nejdůležitější?
- 1c) Jakým způsobem participant zvládá *multiafiliaci*⁹?

2. Jaké jsou psychosociální motivy participace na party elektronické hudby?

- 2a) Jaká je pozice participanta v „komunitě praktických zkušeností“ taneční scény?
- 2b) Jaká je identita participantů ovlivněna *životní trajektorií* ostatních raverů?
- 2c) Jaké sociální zkušenosti přináší participace na rave party?

3. Jaké jsou nejdůležitější zkušenosti z rave party?

4. Jakým způsobem se osoby na party chovají a jak je toto chování ovlivňováno jejich postoji?

- 4a) Co znamená pro participanta praktická účast na párty?
- 4b) Co obvykle na párty dělá?
- 4c) Jak se měnilo jeho chování a názory v průběhu času?
- 4d) Jak participant definuje *lokální* a *globální* komunitu praktických zkušeností?

5. Jaká je prevalence a jaká jsou specifika konzumace drog na párty elektronické hudby v Monterrey?

- 5a) Jaká je celoživotní, roční a měsíční prevalence užití drog?
- 5b) Jaké drogy participant užil v životě na rave párty?
- 5c) Jaká jsou specifika spojená s užíváním drog?

⁹ Wengerův (2001) termín označující fakt, že se každý člověk musí vyrovnávat s členstvím v různých komunitách praktických zkušeností a někdy musí čelit rozporům mezi nimi.

5 Výzkumný soubor a charakteristiky vzorku

V průběhu zúčastněného pozorování byl ze souboru návštěvníků party elektronické hudby v Monterrey vybrán výzkumný vzorek, s nímž byly realizovány rozhovory pro následné studium identity.

Pro výzkum by bylo nejvhodnější oslovit takový počet případů, aby byl vytvořen nasycený vzorek. „Při sestavování nasyceného vzorku je reálný počet studovaných případů relativně málo důležitý. To, co je relevantní je potenciál každého případu pomoci výzkumníkovi rozvíjet představu o sociálním životě v dané oblasti...“ (Vela Peón, 2001, s. 84). Nicméně časová náročnost procesu transkripce v cizím jazyce mi nedovolila realizovat více než pět rozhovorů. Tento nedostatek jsem se snažila kompenzovat triangulací metod, konkrétně doplněním polostrukturovaných rozhovorů o data ze zúčastněného pozorování a etnografických rozhovorů. Také jsem se snažila zařadit do výzkumného vzorku co nejvhodnější osoby.

Výzkumný vzorek sestává z pěti mladých lidí, kteří se účastní party elektronické hudby minimálně tři roky. Jedná se o dívky a chlapce ve věkovém rozmezí 18 – 24 let. Stupeň dosaženého vzdělání osciluje od základního vzdělání po bakalářský titul (převáděno do termínů našeho vzdělávacího systému). Dva probandi byly v době výzkumu nezaměstnaní, jeden pracoval jako skladník, jeden jako finanční poradce a jedna dívka vykonávala povinnou půlroční praxi nutnou pro uznání bakalářského titulu. Data o výzkumném vzorku shrnuje tabulka č.2: *Výzkumný vzorek*

jméno	pohlaví	věk	vzdělání	počet let jako raver	povolání
Mario	M	20	ZŠ +	3	zaměstnaný
Rodolfo	M	20	ZŠ +	5	nezaměstnaný
Jorge	M	24	SŠ s maturitou	4	zaměstnaný
Lucía	Ž	18	ZŠ	4	nezaměstnaný
Mónica	Ž	24	VŠ (Bc.)	5	student

Tabulka 2: Výzkumný soubor

5.1 Metody výběru výzkumného souboru

Výběr výzkumného vzorku se uskutečnil v následujících krocích:

1. Vytvoření seznamu potenciálních probandů Metodou sněhové koule v přirozeném i virtuálním prostředí. (Miovský, 2006). První vlna získaných potenciálních participantů se šířila od klíčového informátora. Postupem času mě tito lidé v terénu seznamovali s dalšími potenciálními kandidáty pro realizaci rozhovorů. Následný den po každém

pozorování v terénu byl doplňován seznam potenciálních probandů. Dále jsem v průběhu zúčastněného pozorování identifikovala internetovou sociální síť, kterou členové rave subkultury používají k šíření informací nejen o party. Na tomto internetovém portále mohou lidé potvrdit účast na nějaké plánované akci. Ze seznamů osob, které potvrdili účast na nějaké párty elektronické hudby jsem vybírala ty, kteří mají svůj profil propojený s osobami, které jsem již znala z terénu. Tak jsem si zajistila možnost osobního kontaktu. Dále jsem z některých profilů získala informace pro vyplnění tabulky potenciálních participantů na rozhovoru.

2. Sběr informací o potenciálních probandech tedy probíhal jak v terénu, tak analýzou internetové sociální sítě. Do tabulky jsem zapisovala jméno, věk, pohlaví, povolání, dále čas, po který žije v Monterrey, kontakt na danou osobu a poznámky ze zúčastněného pozorování
3. Uspořádání potenciálních probandů podle vhodnosti k participaci. Participantů byli vybráni tak, aby pokryli věkové rozpětí osob, které nejčastěji navštěvují party. Také jsem se snažila vybrat osoby s rozdílným vzděláním a povoláním. Ve vzorku převažují muži, což, jak jsem zjistila během pozorování, odpovídá reálné distribuci pohlaví v populaci raverů v Monterrey.
4. Oslovení prvních pěti osob z vytvořeného seznamu se žádostí o participaci na výzkumu.

5.2 Etika výzkumu

Všichni participantů, se kterými byl realizován polostukturovaný nebo etnografický rozhovor byli informováni o tom, že jsem výzkumník a že realizuji psychologický terénní výzkum v prostředí party elektronické hudby v Monterrey. Abych zaručila bezpečí všech participantů, neuvádím nikde názvy a přesný popis míst, o kterých v práci hovořím. Také informace o běžných činnostech komunity byly z velké části vynechány, jelikož za současné bezpečnostní situace v Monterrey nechci členy taneční scény nijak ohrozit. Všem participantům byla zaručena anonymita, všechna jména uvedená v této práci jsou smyšlená. Všech prvních pět raverů oslovených se žádostí o rozhovor souhlasilo s účastí na výzkumu. Nicméně jejich reakce na mou žádost byla značně emotivní. První reakce byla vcelku negativní, jelikož se probandům zdálo kompromitující mluvit o věcech týkajících se party. Tato reakce se mi zdá přirozená, jelikož výzkum se týká jejich životů mimo zákon, konkrétně užívání drog. Dále také proto, že braní drog se v Monterrey velmi úzce pojí s nebezpečnou kriminalitou narkomafií. Nicméně všichni s účastí na výzkumu souhlasili po tom, co jsem jim vysvětlila cíle výzkumu a zaručila anonymitu. Nahrávky polostrukturovaných rozhovorů obsahují souhlas s participací na výzkumu a s nahráváním rozhovoru. Rozhovory a jejich přepisy jsou uloženy na externím nosiči a jsou chráněny heslem.

Výzkum probíhal v prostředí, ve kterém jsem se neuměla pohybovat. Výsledkem bylo, že jsem byla permanentně pod tlakem, který způsobovalo hledání hranice mezi opatrností, kterou situace reálně vyžadovala a opatrností způsobenou paranoidním strachem záměrně vyvolávaným institucemi, které mě chtěly chránit. Po příjezdu do Mexika, jsem absolvovala několik schůzek. Mluvila jsem s pracovníkem Ministerstva kultury, českým ambasadorem v Mexiku, ředitelkou mezinárodních vztahů přijímací univerzity v Monterrey, ředitelem fakulty psychologie a několika učiteli. Téma hovoru bylo vždy stejné. Bylo mi výslovně doporučeno nepohybovat se po ulicích sama, nikdy nenosit zavazadlo, nechodit nikam pěšky, nevycházet z domu po setmění. Bohužel, můj plán výzkumu prezentovaného v této práci mi velmi často nedovolil uposlechnout těchto rad. I přes strach umocněný historkami kolujícími mezi lidmi jsem zrealizovala terénní výzkum v reálně nebezpečném prostředí. Osobně se mi nic nestalo, ale smrt a násilí mi byli blízko prostřednictvím osob, se kterými jsem trávila čas. Nyní píš z bezpečí domova, ale osoby, které se v mém výzkumu objevují, jsou stále tam, na párty v Monterrey. Proto se omlouvám za časté vynechání konkrétních informací. I když se jedná o výzkumně důležitá data, nemohu jejich publikováním zvyšovat už tak vysoké ohrožení života členů zkoumané komunity.

Připadá mi nezbytné zmínit otázku financování výzkumu. Celý pobyt byl financován Mexickou vládou, konkrétně z výzkumného grantu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států mexických. Za podporu bych ráda poděkovala. Nicméně v průběhu výzkumu začaly vyvstávat témata, ze kterých vyplynulo, že účastníci výzkumu, a nejen oni, mají nedůvěru k vlastní vládě a obviňují ji, ať již právem či neprávem, z propojení s organizovaným zločinem. Osobně si nemyslím, že by lidé, se kterými jsem na ministerstvu přišla do styku, měli nějaké zlé úmysly. Naopak v rámci svých možností mi vycházeli vstříc. Avšak při odevzdávání výzkumných zpráv jsem cítila etickou povinnost selektovat zjištěná data tak, aby v žádném případě nevzniklo riziko zneužití. Pro ilustraci kontextu terénního výzkumu bych mohla popsat několik případů, kdy si někteří policisté přivydělávají tím, že vyhledávají příležitosti, kde si říct o úplatek, například za držení drogy. Nepotkala jsem nikoho, kdo by se za držení drogy dostal až k právoplatnému trestu. Dalším zarážejícím zážitkem bylo, když do klubu, kde jsem realizovala zúčastněné pozorování, přišlo asi tak o polovinu méně lidí než obvykle. Ten večer se mě několik lidí zeptalo, zda nemám nějaké drogy k prodeji. To nasvědčovalo tomu, že zde chybí běžná síť dealerů. Vše se vysvětlilo okolo půlnoci, kdy byla párty přerušena policejní razíí. Ačkoli se jednalo o klub, kde se běžně drogy užívaly a byly k dostání, policie se cvičenými psy nás důkladně prohledala a následně zatkla pouze jednoho mladíka. Z mého pohledu jasný důkaz, že pravidelní dealeři byli dopředu informováni o plánovaném policejním zásahu. Několik osobních zkušeností a všeobecné mínění ve mně dokázaly zakotvit nedůvěru v místní policii. Díky mnoha vyslechnutým příběhům a četbě nezávislého tisku nebylo těžké tuto nedůvěru zgeneralizovat i na ostatní veřejné činitele. Dostala jsem se tedy do situace, kdy jsem si nemohla být jistá, zda neutrální vědecká práce nebude zneužita přímo jejími sponzory.

6 Získávání a analýza dat

Kapitola 6.1 obsahuje popis zúčastněného pozorování a etnografických rozhovorů. Dále popisuje proces tvorby polostrukturovaného rozhovoru, včetně jeho pilotního testování a proces realizace rozhovorů. V kapitole 6.2 popisují kombinaci tří přístupů použitých v procesu analýzy dat.

6.1 Metody tvorby dat

Výzkumná data byla sbírána v průběhu zúčastněného pozorování a realizací etnografických a polostrukturovaných rozhovorů.

6.1.1 Zúčastněné pozorování

„Prvním krokem pro realizaci výzkumu prostřednictvím zúčastněného pozorování je vstup na scénu.“ (Sánchez, 2001, s. 107). Původně jsem měla v úmyslu hledat vhodnou párty elektronické hudby na internetu. Jediná stránka, která shromažďovala informace o konaných akcích, fotografie a fórum názorů členů taneční scény však byla měsíc před plánovaným začátkem terénního pozorování zrušena. Jak jsem se později dozvěděla, z bezpečnostních důvodů. Tato skutečnost zkomplikovala a zpozdila začátek výzkumu. Musela jsem hledat jinou možnost, jak na scénu proniknout. Pomohla jsem náhodě tím, že jsem začala nosit tričko se světovým symbolem elektronické hudby. Po dvou týdnech mě díky tomu oslovila dívka, která se pravidelně účastní párty elektronické hudby v Monterrey i dalších místech Mexika. Říkejme jí Andrea. Andrea mi zprostředkovala vstup na scénu a stala se klíčovým informátorem výzkumu. Andrea je studentka psychologie na univerzitě a na scéně elektronické hudby se pohybuje již mnoho let, poslední rok v Monterrey. Pomohla mi zorientovat se v kontextu sociálních situací a seznámila mě s prvními potenciálními účastníky výzkumu. Dále již byl vstup na scénu velmi snadný, jelikož se ukázalo, že lidi zajímá se se mnou bavit, protože jsem z Evropy a protože jsem „hezká holka“. Také se mi snažili pomoci jako studentce. „Probandi se s výzkumníky-studenty cítí pohodlněji.“ (Sánchez, 2001, s. 108). Taneční scéna je prostředí otevřené a rozhodně je to prostřední neformální, což také velmi usnadnilo můj vstup do terénu.

Lidem, se kterými jsem zůstávala během pozorování v kontaktu, jsem stručně vysvětlila cíle mého výzkumu. Avšak party elektronické hudby je prostředí velmi hlučné, takže většina lidí byla pozorována skrytě, jednoduše kvůli omezené verbální interakci mezi návštěvníky akce.

Zúčastněné pozorování se uskutečňovalo ve dvou klubech v Monterrey. V jednom klubu s volným vstupem jedenkrát týdně po dobu tří měsíců. V druhém klubu, kde se platilo

poměrně vysoké vstupné, proběhlo jedno pozorování. Dále jsem realizovala pozorování na čtyřech akcích konaných pod širým nebem. Dvě se konaly na soukromém, zdí oploceném, pozemku v těsné blízkosti Monterrey a byly nekomerčního typu. Další dvě akce byly komerční, konaly se v městech vzdálených od Monterrey a stoupenci elektronické hudby z Monterrey se účastnili autobusových zájezdů organizovaných k této příležitosti.

Během pozorování jsem se snažila splynout s prostředím. Tančila jsem na parketě, nebo komunikovala s ostatními na baru či v dalších prostorách párty. Terénní poznámky byly zaznamenávány vždy v nejkratším možném čase po každém pozorování. Poznámky obsahují datum, místo a popis konané akce a zápisy o sociálních interakcích jednak lidí, které jsem potkávala na více akcích a které jsem již od vidění poznávala, a jednak sociální interakce osob, které jsem neznala, avšak jejich chování mě něčím zaujalo.

Zúčastněné pozorování bylo hlavním zdrojem informací o praktikách místní taneční scény. Sebraná data posloužila jednak k deskripci taneční scény v Monterrey a dále jako hlavní zdroj informací pro následný výběr vhodných kandidátů pro polostrukturované rozhovory.

6.1.2 Etnografické rozhovory

„Etnografický rozhovor je takový, který se uskutečňuje přirozeným způsobem v prostředí přirozeném pro osobu, se kterou rozhovor provádíme. (...) Klasický etnografický rozhovor slouží k poznání a porozumění pohledu na svět, který osoba zaujímá a umožňuje rekonstruovat sociální realitu určité komunity. (...) Tato metoda může být definována jako strategie pro porozumění lidem mluvících o věcech, které znají.“ (Vela Peón, 2001, s. 73).

Deník výzkumníka, kromě terénních poznámek, obsahuje také zápisky z etnografických rozhovorů. Jedná se o nestrukturované a dopředu neplánované rozhovory. Jedná se o informace, jež mi poskytly osoby aktivně participující na taneční scéně již dlouhou dobu. Tyto osoby se, po té co se dozvěděli, že provádím výzkum jejich subkultury, rozpovídali o jejich zkušenostech z party, o jejich názorech a o změnách, které za jejich působení na scéně pozorují. Tyto výpovědi posloužili pro popis kontextu současného stavu scény. Přestože nemohu nijak ověřit pravdivost těchto výpovědí, jsou velmi důležitým zdrojem informací, jelikož nevytváří obraz vývoje scény pouze pro mě, ale také tyto názory silně ovlivňují nové generace raverů v Monterrey.

6.1.3 Polostrukturované rozhovory

Kvalitativní rozhovor je strategie vhodná pro utvoření povědomí o sociálním životě, je to technika získání přístupu k sociální realitě. Umožňuje analýzu jednotlivých případů v konkrétním okamžiku formování jejich identity. Slouží k rekonstrukci minulých zkušeností účastníka z jeho současného úhlu pohledu. (Vela Peón, 2001). Jako hlavní

metodu sběru dat jsem zvolila polostrukturovaný individuální rozhovor. Těch jsem nakonec realizovala pět a tvoří hlavní zdroj pro výzkum identity členů taneční scény. Rozhovory probíhaly v mateřském jazyce dotazovaných, tedy ve španělštině. Do Mexika jsem přijela se středně pokročilou úrovní španělštiny. Samotným rozhovorům předcházet šestiměsíční pobyt v různých částech země, kde jsem byla nucena komunikovat pouze španělsky. Tato průprava byla pro realizaci výzkumu dostačující, i když mohla přinášet určité limity v tom smyslu, že rodilý mluvčí by mohl reagovat pohotověji. Lze to těžko odhadnout. Na druhou stranu jsem totiž vystavila probandy situacím, kdy museli vysvětlovat i věci, které jim přišli banální. Nedokonalost ve znalosti jazyka tudíž paradoxně nabídla velmi přesná a podrobná data o tom, jak probandi rozumí realitě, kterou popisují. Dalším jazykovým oříškem byla celá řada slangových a vulgárních výrazů užívaných jak mládeží obecně, tak i členy sledované subkultury konkrétně. Významy jednoho výrazu se často lišili v závislosti na intonaci a kontextu. Dík patří kolegyni původem z Mexika, která mi pomáhala místní slang pochopit. Jeho osvojením jsem mimo jiné získala určitý respekt ve sledované komunitě a etnografické rozhovory se stávaly konkrétnější a otevřenější. Samostatnou kapitolou bylo osvojení si slangových názvů pro drogy. Například *el ajo*, v překladu česnek je název užívaný pro LSD napuštěné v papíru, nebo jako *las nenas*, tedy panenky jsou označovány extáze. Vedle těchto rozšířených pojmů jsem narazila i na takové, které všichni znaly, ale ukázalo se, že se jejich názory na obsah psychotropních látek v této droze liší. Například *el micropunto*, v překladu minipuntík je cca 3 mm malý prášek různých tvarů (třeba hvězdy), který velmi pravděpodobně obsahuje jen jednu látku a to velmi koncentrované LSD. Avšak během výzkumu jsem se setkala s názory, že se jedná o kombinaci LSD a metamfetaminu. Na internetových fórech se dokonce objevil názor, že je zde navíc obsažen heroin, což se mi zdá vzhledem k velikosti a určení k perorální konzumaci velmi nepravděpodobné. Ale vraťme se od příkladů ilustrující detektivní práci nutnou k jazykovému porozumění zpět ke konstrukci otázek pro individuální rozhovor.

Struktura a pilotní ozkoušení rozhovoru. V souladu s výzkumnými otázkami jsem sestavila seznam otevřených otázek, jejichž použitelnost jsem ověřovala aplikací na jednom pilotním případě. Díky tomuto pilotnímu rozhovoru jsem mohla provést některé nutné změny jak v obsahu rozhovoru, tak ve způsobu komunikace s participanty.

Definitivní verze rozhovoru obsahuje tyto čtyři části:

1. Základní demografické otázky
2. Životní historie dle McAdamse (2007)
3. Třináct otázek na téma párty elektronické hudby
4. Schematické časové osy drogové kariéry (Miovský, 2006).

Schematické časové osy participanti zaznamenávali s mojí pomocí do předem připravené tabulky. Tato metoda zjišťuje vzorec užití pro každou drogu zvlášť. Miovského (2006, s.

200) tabulka byla doplněna o kolonku, kde participanti zaznamenávali, zda konkrétní drogu někdy užíli v prostředí rave párty.

Kompletní strukturovaný rozhovor životní historie dle McAdamse (2007) se skládá ze šesti částí. Po analýze pilotního rozhovoru realizovaného s jednou dlouhodobou účastnicí rave párty a využitím zkušeností Haaseho (2008), který prováděl podobně zaměřený výzkum v prostředí českého undergroundu, jsem se rozhodla redukovat McAdamsův strukturovaný rozhovor. Důvodem byl především fakt, že se v pilotním rozhovoru opakovaly informace již jednou sdělené, rozhovor zabíral příliš mnoho času a některé McAdamsovy otázky příliš nekorespondovaly s mými výzkumnými otázkami. Jde především o rozsáhlou část týkající se nejdůležitějších životních událostí v jednotlivých prožitých obdobích. Redukce byla také nutná z důvodu, že tato část vyžaduje vysokou úroveň sociálních dovedností, jichž jsem ve španělském jazyce nebyla schopná. Vzhledem k tomu, že k analýze nebude použit McAdamsův narativní model identity (2007), nemohla takováto redukce přinést žádné zkreslení. Z McAdamsova rozhovoru byly tedy použity tyto části:

1. Rozdělení životního příběhu na jednotlivé kapitoly
2. Popis klíčových životních epizod
3. Hledání možné následující životní kapitoly
4. Popis osobní ideologie a životních hodnot
5. Identifikace životního tématu

Další změny oproti pilotnímu rozhovoru nebyly nutné. Pořadí otázek se ukázalo jako ideální. Část týkající se životní historie byla pro participanty nejnáročnější, je proto umístěna na začátku rozhovoru. Po půl hodině mluvení o velmi osobních událostech vlastního života byl již participant připravený odpovídat na otázky týkající se jeho života na taneční scéně, což se mu zprvu zdálo kompromitující. Vyplňování tabulky schematických časových os zkušeností s užitím drog naopak participanty velmi pobavilo, nevadilo tedy, že byla tato část umístěna na konec rozhovoru, kdy už se ukazovaly známky únavy.

Pilotní rozhovor trval dvě hodiny. Ačkoli kvalitativní rozhovor předpokládá a umožňuje delší trvání a větší intenzitu, byla tato první verze pro pilotního participanta příliš únavná. Kromě změn provedených v obsahu rozhovoru jsem se také poučila z pilotního rozhovoru a část týkající se životní historie jsem u dalších participantů vedla mnohem direktivněji. Tímto se mi také podařilo zkrátit délku rozhovorů. Realizované rozhovory trvaly 70 až 90 minut. Rozhovory jsem prováděla v klidném a neutrálním prostředí. Všechny rozhovory byly nahrávány na diktafon a poté přepsány.

6.2 Metody analýzy dat

Designem výzkumu je kvalitativní výzkum, hlavní metodou analýzy dat je analýza narativní. Pro kódování a kategorizaci dat byl použit program Atlas.ti. Primární dokumenty hermeneutické jednotky byly tyto: přepisy pěti polostrukturovaných rozhovorů, pět tabulek schematických časových os zkušeností s užitím drog, deník výzkumníka obsahující terénní poznámky ze zúčastněného pozorování a etnografických rozhovorů, fotografie pořízené při zúčastněném pozorování a propagační materiály některých konaných akcí.

Pro zvýšení validity výzkumu byla data zasazena do tří různých teoretických rámců: Narativně-psychologického, integrativního a adiktologického.

6.2.1 Narativní rekonstrukce

V rámci narativně-psychologické interpretace jsem vybrala nejvýznamnější kódy a hlavních trsů, které v rámci této kategorie z dat vystoupili. Primárními kódy byly kategorie narativní analýzy, které navrhuje Chrz (2004):

1. Životní témata
2. Ztvárnění jednání
3. Zápletky
4. Hodnoty a přesvědčení
5. Obrazy sebe a druhých
6. Reflexe a hledisko
7. Diskurzivní kontext

Životní témata dávají odpověď na otázku: „O co v životě jedince jde?“ Jsou obecnou popisnou linií táhnoucí se celým autobiografickým příběhem. *Ztvárnění jednání*, tedy situování osob do určitých pozic, v nichž přijímají určitou míru odpovědnosti za to, co dělají v kontextu toho, co se děje. Při analýze jsem si všimla toho, jak vypravěč prezentuje sebe a druhé jakožto aktéry či příjemce akcí. Jak konstruuje určitý způsob „aktérství.“ Narativní analýza nepátrá po příčinách chování, ale spíše po jeho důvodech. Tyto důvody a záměry se dále manifestují prostřednictvím interpretace kauzální souvislosti mezi jednáním osob, tedy tvorbou *zápletek*. Na reálnosti dodává příběhu plastická nelineární interpretace osobních identit zainteresovaných v zápletce. Popis této identity probíhá v procesu interpretace *hodnot a přesvědčení* jedince a vypravěčova představa o sobě a ostatních – *sebeobrazy a obrazy druhých*. Kód *reflexe a hledisko* byl používán tehdy, kdy jedinci komentovali to, co jednající postavy vědí, co si přejí, co cítí, co zamýšlejí, oč usilují. Tento kód odhaluje určitý filtr, přes který procházejí informace použité pro konstrukci vlastní identity. Posledním primárním kódem je *diskurzivní kontext*. Ten jsem používala, bylo-li zřejmé, že vypravěč nějakou informaci vysvětluje ne z důvodu její významnosti v rámci jeho identity, ale ve snaze pomoci mi pochopit, co tím myslí.

Nejčastěji se tak dělo při osvětlování slangových výrazů či lokálních specifíků. Zároveň jsem tak označila informace, na které jsem se doptávala, protože bylo zřejmé, že by se dotazovaný spontánně do takového tématu nepouštěl. Z narativně-psychologického hlediska řečeno: že by je sám nevyprávěl, jelikož narušují smysluplnost autobiografického vyprávění. Takovým tématem bylo například lhaní rodičům v otázce užívání drog.

V rámci každého primárního kódu jsem otevřeně kódovala témata, kterých se označené výroky týkaly. Mezi těmito sekundárními kódy jsem hledala vztahy, čímž vznikly kategorie a v rámci nich trsy představující tendence v každé kategorii. Pro validizaci existence těchto trsů jsem následně hledala podporu či rozpor v primárních dokumentech hermeneutické jednotky. Pro interpretaci takto získaných dat jsem vyhledávala trsy, jejichž existence byla opodstatněna největším množstvím tvrzení z hermeneutické jednotky. (Hendl, 2008). Tato tvrzení jsem použila pro tvorbu příběhu prezentovaného v kapitole 7.1 Narativně-psychologická interpretace. Pro větší čtivost a plastičtější popis kontextu jsem použila některá tvrzení z primárního kódování, jež mi připadala nosná pro objasnění chování, pocitů a vztahů prezentovaných v příběhu. Právě kvůli vnesení vlastního dojmu v poslední fázi tvorby příběhu jsem se rozhodla odhalit zdroje každého tvrzení. U příběhu tedy čtenář uvidí, ze kterého primárního dokumentu hermeneutické jednotky pochází a jaký kód mu byl přidělen.

6.2.2 Identita dle Etienna Wengera

Druhá fáze analýzy dat se týkala identity, tak jak ji chápe Etienne Wenger (2001). Zde byla analyzována pouze část hermeneutické jednotky, totiž polostrukturované rozhovory realizované s pěti členy taneční scény. Zde se primárními kódy stalo pět kategorií, jejichž vzájemným překrýváním, podle Wengera, vzniká aktuální obraz identity jedince. Kritériem validity je zde jedincova interpretace jevů, jelikož Wenger za nosné považuje především jednání, které jedinec vyvine na základě svého vidění světa. Sekundární kódování nebylo třeba, jelikož šlo použít sekundární kódování z narativní analýzy. Byly tedy hledány vztahy mezi sekundárními kódy (vzniklými při otevřeném kódování provedeném při první analýze) a primárními kódy tvořenými pěti Wengerovými kategoriemi. Výsledkem je opět několik trsů v rámci každé kategorie. Jejich popis a interpretace jednotlivých ukázek z rozhovorů tvoří kapitolu 7.2 Integrativní pohled.

6.2.3 Adiktologie

Třetím interpretačním rámcem byl adiktologický pohled. Zde interpretaci předcházela analýza sekundárního kódu „drogy.“ V kapitole 7.3 Interpretace z adiktologického hlediska jsem se zaměřila na data o prevalenci užívání obsažená v tabulkách schematických časových os, které zakreslovalo pět účastníků polostrukturovaných rozhovorů. Z důvodu malého vzorku nebyla data podrobena statistické analýze. Prezentuji pouze hrubé skóry. Další částí kapitoly je kvalitativní popis některých důležitých fenoménů

spojených s užíváním drog, tak jak vystoupily při procesu analýzy sekundárního kódu „drogy.“ Důraz byl při analýze kladen na rozpory mezi daty z rozhovorů a daty ze zúčastněného pozorování. Jsou naznačeny možnosti prevence závislosti a rizikového chování.

7 Interpretace dat

Výsledky výzkumu jsou prezentovány ve třech částech této kapitoly:

I. První část (kapitola 7.1 Narativně-psychologická interpretace) má formu vyprávění ilustrativního příběhu. Jedná se o smyšlený příběh založený na informacích získaných během pozorování a dat z rozhovorů. Příběh slouží k deskripci prostředí párty elektronické hudby a odpovídá na následující výzkumné otázky:

2. Jaké jsou psychosociální motivy participace na party elektronické hudby?
3. Jaké fenomény osoba na rave party zažívá?
4. Jakým způsobem se osoby na party chovají a jak je toto chování ovlivňováno jejich postoji?

II. Druhá část výsledků (kapitola 7.2 Integrativní pohled) odpovídá na výzkumnou otázku:

1. Jaká je identita členů monterreyské taneční scény a jak je ovlivňována příslušností k této skupině?

V této části je identita chápána v souladu s teorií Etienna Wengera (2001), který popisuje pět teoretických komponent lidského života. Narativní data získaná pomocí rozhovorů byla konceptualizována v procesu kvalitativní analýzy a následně kategorizována do pěti Wengerových teoretických kategorií představujících hlavní složky identity jedince. Pro zachování srozumitelnosti je v této práci často Wengerova terminologie převáděna do psychologických termínů našemu prostředí bližších. Podrobněji Wengerovu teorii popisují v teoretické části této práce (Kapitola 1.1 Identita).

III. Třetí část prezentovaných výsledků (Kapitola 7.3 Interpretace z adiktologického hlediska) odpovídá na výzkumnou otázku:

5. Jaká je prevalence a jaká jsou specifika konzumace drog na párty elektronické hudby v Monterrey?

Kvantifikované výsledky jsou obsaženy v tabulce 4: *Prevalence a incidence užití drog*. Dále kapitola obsahuje podrobnější zamyšlení nad vzorci užívání drog na párty a výzvami pro prevenci, které z toho vyplývají.

7.1 Narativně-psychologická interpretace

V této kapitole se snažím přiblížit atmosféru jedné párty a sociální kontext, ve kterém probíhá. Jedná se o ilustrativní příběh složený z výzkumných dat podrobených narativní analýze. Nebyla použita žádná standardizovaná metodika pro postup při narativní analýze,

proto jedinou možnou cestou validizace výsledků je objasnění postupu této analýzy (Chr, 2009). Z tohoto důvodu jsou napravo od textu příběhu uvedeny oblasti hermeneutické jednotky, ze kterých jednotlivá tvrzení pochází. Ze stejného důvodu ve vlastním textu příběhu označuji zdroje každého konkrétního tvrzení. Tímto zdrojem jsou primární a sekundární kódy hermeneutické jednotky shrnuté v tabulce 3.

Trsy primárního kódu „jednání“ a „zápletka“	[ApK]	<i>Aktérství zaměřené proti komunitě</i>
	[AK]	<i>Aktérství v komunitě</i>
	[SD]	<i>Sdílení</i>
	[SR]	<i>Sebereflexe členů komunity</i>
	[ZmK]	<i>Zápletka mezi komunitami</i>
	[ZmK]	<i>Zápletka v komunitě</i>
Primární kódy	[OD]	<i>Obrazy druhých</i>
	[HaP]	<i>Hodnoty a přesvědčení</i>
	[ŽT]	<i>Životní témata</i>
	[SO]	<i>Sebeobrazy</i>
	[DK]	<i>Diskurzivní kontext</i>

Tabulka 3: kódování – přehled použitých zkratk

Při tvorbě příběhu jsem používala informace zastupující nejvýznamnější trsy identifikované v rámci daného kódu. Nejfrekventovanějšími kódy zastoupenými v textu příběhu i hermeneutické jednotce jsou sekundární kód *aktérství v komunitě* [AK] a primární kód *sebereflexe jednotlivých členů komunity* [SR]. Dalšími významnými kódy jsou: *Aktérství zaměřené proti zkoumané komunitě* [ApK] popisující interpretace jednání skupin, se kterými komunita rave přichází do styku. Nejvýznamnější skupinou je mocný násilný drogový kartel Los Zetas, ale dále taky třeba policie či většinová společnost. Jejich chování je z pohledu participantů vnímáno negativně. *Zápletky mezi komunitami* [ZmK] pak představují hlavní důvody tohoto negativního nastavení. *Obrazy druhých* [OD] reprezentují pohled participantů na důležité osoby, se kterými se na rave setkávali, ať už to byly členové komunity či ne. Ostatní kódy popisují fenomény uvnitř komunity. Klíčové *zápletky uvnitř komunity a postavy v nich vystupující* [ZvK] vypovídají o důležitých událostech či interpersonálních vztazích a prožitcích, které se na toto váží. *Hodnoty a přesvědčení* [HaP], *Životní témata* [ŽT], *Sebeobrazy* [SO] a *Diskurzivní kontext* [DK] především podkrývají motivy jednotlivců ke konstruování vlastní identity jako identity člena monterreyské taneční scény.

Příběh tedy slouží k deskripci prostředí párty elektronické hudby a odpovídá na následující výzkumné otázky:

2. Jaké jsou psychosociální motivy participace na party elektronické hudby?
3. Jaké fenomény osoba na rave party zažívá?
4. Jakým způsobem se osoby na party chovají a jak je toto chování ovlivňováno jejich postoji?

Tento příběh, tak jak si ho přečtete, se pravděpodobně nestal. Několikrát do měsíce se však v Monterrey podobné příběhy odehrávají a pro ilustraci poslouží.

Párty – ilustrativní příběh

Jeho hlavními hrdiny jsou tři kluci ve věku od 20 do 24 let. Mario je již nějaký čas bez práce. Rodolfo a Jorge v týdnu chodí do zaměstnání a brzy uvidíte, jak alespoň jednou za měsíc tráví víkend. Setkají se s nimi i dvě dívky. Osmnáctiletá nezaměstnaná Lucia a čtyřicetiletá studentka vysoké školy Mónica. Přenesme se tedy do jednoho Monterreyského sobotního večera roku 2010.

Zbývá půl hodiny do půlnoci a Mario se schází s Luciou a dalšími přáteli, aby se společně vydali strávit sobotní noc, respektive nedělní ráno na jedné párty elektronické hudby. [AK]

Tu pořádá jejich kamarád na chatě jeho rodičů. Sehnal aparaturu, oslovil kamarády, začínající dje, zda chtějí během noci hrát. Taky řekl kamarádovi, o kterém ví, že nikdy nepřijde sám, jelikož se na něho obvykle všichni obracejí, když jde o informace o tom, kde je jaká akce.

Organizátor ví, že se může spolehnout, že tento člověk zorganizuje lidi [AK], kterým se dá věřit a zpráva o akci se tak nedostane ke špatným uším [ZmK].

Mario se těší, že prožije víkend podobně, jako tráví většinu víkendů již několik let [AK]. Jednoduše má rád „vypadnout z domu na nějaké místo, kde si může odpočinout [SR] od majoritní společnosti, jejich špatných zvyků, její arogance“ [ZmK]. Je šťastný, protože je zas v kruhu lidí, o kterých ví, že mají mnoho společného [SR]. Potká spoustu přátel a společně je čeká příjemně prožitý čas [SD]. Pro Maria je tento způsob života důležitý a zdá se mu jako to nejlepší, co může dělat [SR].

Tento večer se určitě dobře zabaví, dá si nějaké LSD [AK].

Dříve si přivydělával prodejem LSD a tablet extáze, ale nyní už má velmi pádný důvod, proč to nedělat. Dříve také mohl každý víkend chodit na akce konané pod širým nebem v přírodě blízko Monterrey [AK].

Ale v současnosti již toto nepřipadá v úvahu. Tato místa již dnes „patří“ někomu jinému. [ZmK]

Jak tak Mario přemýšlí o těchto věcech, povzdechne si. Co se děje? Zeptá se Lucía. Řekne jí, na co si vzpomněl a osmnáctileté Lucie naskočí husí kůže. [SD]

Z polostrukturovaných rozhovorů

z terénních poznámek

z rozhovoru s Mariem.

z terénních poznámek.

z rozhovoru s Mariem.

ze všech rozhovorů, z diskuzí na webu, z terénního pozorování.

Hlaveň obrovského samopalu namířená na její hlavu a druhá na hlavu její kamarádky jí také přerušily jednu rave párty a poté i klidný spánek po několik dalších týdnů. Stalo se to téměř před rokem [ApK].

Narkomafie netoleruje, aby si lidé svobodně pořádali masové akce, na kterých konzumují drogy, které si neobstarali od nich. Mají své způsoby, jak si zajistit, aby lidé ve městě kupovali od nich, ne jinde [ZmK],

kde lze sehnat levněji kvalitnější drogy [OD].

Nedej bože, aby sbírali přírodní halucinogen Peyotl, který se v okolí Monterrey hojně vyskytuje [ZmK]. Rave párty byly často záměrně pořádány přímo na místech, kde roste peyotl [AK]. To jsou důvody, proč organizované ozbrojené skupiny několikrát napadly rave párty [DK].

Naposledy, tehdy, kdy u toho byla i Lucía se jednalo o párty se třemi tisíci návštěvníky. Od té doby již nikdo nemá odvahu uspořádat inzerovanou komerční párty v přírodě pod širým nebem, jelikož nikdo není schopen zajistit návštěvníkům bezpečnost [AK].

Tuto aktuální situaci zná dobře také Jorge. Vzpomíná, že dříve byly v okolí Monterrey velmi často malé párty a nebyly s tím žádné problémy. Postupem času rave party začali objevovat další a další lidé a zalíbilo se jim to. Rave kultura se velmi rozšířila, což upoutalo pozornost narkomafie [DK]. Ale osoby, od nichž dřív Jorge kupoval drogy, už ze scény dávno zmizely. Podle něho, buď měly rozum a včas odešly z města, nebo byly zavražděny [OD]. Jorge ví, jak to v tomto byznysu chodí. Když mu bylo osmnáct let, odešel nelegální cestou pracovat do Spojených států jako dealer marihuany pro jeden drogový kartel [SR]. Dodnes děkuje bohu, že se mu, na rozdíl od jeho šéfa, podařilo vrátit se domů živý. Dnes má normální práci a je rád, že může žít v Monterrey se svou rodinou. Rave kulturu, včetně konzumace drog objevil až po návratu ze Spojených států [SR].

Vysokou zdí oplocená zahrada se začíná zaplňovat lidmi [AK]. Přicházejí na párty pouze pro to, aby se pobavili [SR]. Převládají mezi nimi pacifistické názory [HaP]. Nějaké rvačky na party, to se objevuje velmi zřídka. Většina se shodne na tom [SD], že je to projev, který by se v prostředí rave neměl objevovat a takovéto chování hodnotí jako nepřijatelné [AK].

Jorge přichází na párty. Zdraví se s velkou spoustou lidí [AK].

z rozhovoru s Luciou.

Z rozhovoru s Jorgem a Mariem. Z terénních poznámek.

z rozhovoru s Mariem a Mónica.

z rozhovoru s Mariem, Rodolfem a Mónica, od klíčové informátorky Andreii, z etnografických rozhovorů.

ze všech polostrukturovaných rozhovorů, z analýzy propagačních materiálů, z terénního pozorování.

z rozhovoru s Jorgem.

ze všech polostrukturovaných rozhovorů, z terénního pozorování, z jednoho etnografického rozhovoru.

z terénního pozorování.

Znají ho [ZvK], protože jeden čas si přivydělával prodejem vstupenek a organizací autobusové dopravy na akce [AK]. Ale to bylo dřív, dnes cítí, že už se od scény trochu vzdaluje. Už to není jediná jeho priorita. Poslední čtyři roky jeho života byly ve znamení drog [SO], ale tento styl života už by rád změnil. Chtěl by si najít přítelkyni, konečně se odstěhovat od rodičů, vystudovat nějaký univerzitní obor... [SR]

z rozhovoru s Jorgem.

Stejný sen má i Mario a podobně přemýšlí i Lucía. Všichni vědí, že tímto způsobem nemohou pokračovat napořád. To by neradi [SR].

Z rozhovoru s Mariem a Luciou.

Lucía zbožňuje elektronickou muziku [SO]. Plánuje nechat tanečních drog a chodit na party jen kvůli muzice a přátelům, dát si tam pivo a jointa marihuany [SR].

z rozhovoru s Luciou.

Mnozí to tak dělají [AK].

z rozhovoru s Rodolfem a Mónicou.

Například Rodolfo. Rodolfo si dříve myslel, že jít na party znamená pouze jít se zdrogovat. Ale postupem času, jak se měnili jeho životní hodnoty, si uvědomil, že si lze užít párty bez extáze či LSD [SR]. Finanční poradce Rodolfo se ve svém volném čase zajímá o původní aztéckou kulturu Mexika a o východní filozofii [SO]. Je smutný [SR] z toho, „jaké hodnoty má dnešní většinová společnost, to že se vše točí jen kolem peněz“ [HaP]. Na párty chodí, protože zde může potkat lidi, kteří smýšlejí stejně jako on [SD]. Tato možnost sdílet osobní názory je pro něho velmi důležitá [SR]. Na rave párty potkává přátele s podobnou životní filosofií a neustále se zde seznamuje s novými a novými lidmi, kteří přemýšlí o podobných věcech jako on [AK]. Na velkých akcích má rád prožitek toho, že je jedním z mnoha. Možnost identifikovat se s ostatními. [ZvK]

z rozhovoru s Rodolfem.

Rodolfo se zrovna zapovídal s Mariem [AK].

Mario má rád hudební styl psytrance [SO] a tato muzika se podle něho úzce pojí s náboženskou kulturou Indie [DK], kde jsou podle něho její kořeny. To ho zajímá, tak hned má společné téma k hovoru s Rodolfem [AK].

z rozhovoru s Mariem a Rodolfem.

Už je hluboká noc. Všichni tančí, djové se střídají u mixážního pultu. Všichni se dobře baví [AK].

ze zúčastněného pozorování.

Proto sem také přišli. Šířit a užívat si dobrou náladu [SR].

z rozhovoru s Mónicou, Luciou a Rodolfem.

Přirozeně, ne vždy se to povede na 100%. Často se objeví někdo, kdo dorazí pouze za účelem obtěžovat dívky. Nebo občas narazíte na zdrogovaného člověka, který se nedovede ovládat a začne překračovat meze únosného chování. [ZvK]

z rozhovoru s Luciou a Mónicou.

Například rozbíjí věci či se svléká. [ZvK]

Většina návštěvníků však toto chování odsuzuje a cítí, že takovýto lidé kazí reputaci jejich subkultury [HaP].

Mario byl například svědkem předávkování, kdy bylo nutné dopravit tohoto člověka do nemocnice [ZvK]. Podle Maria musí mít člověk nějaký vážný osobní problém, když neuvažuje nad tím, kolik jeho tělo snese [OD].

Toto není příjemná zkušenost. Ale dnes naštěstí vše pokračuje v pohodové atmosféře.

Mónica si tančí se zavřenýma očima [AK],

cítí se moc dobře, protože si jen tak cestuje svou myslí. To jí vážně baví. Rave pro ni představuje neoddělitelnou součást její osobnosti. Je to životní styl. „Nevadí, že příští týden už nebude mít peníze na další párty, protože rave si nosí v srdci všude sebou.“ To je pro ni důležité. Je spokojená, že může žít svůj život tímto způsobem [SR]. V pracovní dny tvrdě pracuje na neurologické klinice a o víkendech si užívá to, co přijde [SO]. Právě teď si užívá dobrou atmosféru se svými přáteli [SD] a dobrou muzikou [SR]. Před příchodem na párty si dala LSD a kouřila marihuanu [AK]. Nyní už u sebe žádné drogy nemá, protože v těchto dnech v Monterrey nikdy neví, kdo jí bude prohledávat [ApK]. Ale to jí zas tak nevadí. Už si zvykla. Dá si pár piv s přáteli a je vděčná, že žije život, jaký si vysnila. Tak to totiž nebylo vždy [SO]. Zažila si období depresí a životních ztrát, [ŽT]

ostatně jako všichni hrdinové tohoto příběhu. Ve srovnání s tím si dnes všichni váží toho, že jsou vcelku spokojení. [ŽT]

Dopoledne se všichni společně vydávají na cestu domů [AK]. Povídají si o tom, jak se jim líbila muzika, nebo vzpomínají na zážitky z nedávné cesty do tisíc kilometrů vzdáleného města, kam se vydali společně pronajatým autobusem [SD], aby tam strávili jeden víkend a především jednu párty [AK].

Několikrát do roka se takto zorganizují a vyrazí ven z Monterrey [AK]. Je to vždy pro všechny velký zážitek cestovat Mexikem a poznávat nové věci. To je baví. O to víc, když již v Monterrey neexistují takovéto velké párty pod širým nebem. [SR].

Být v přírodě pod hvězdami s přáteli a muzikou, to je to, co pro většinu z nich znamená rave v pravém slova smyslu [HaP].

*z rozhovoru se Luciou
z etnografických
rozhovorů, rozhovoru
s Rodolfem a Luciou.*

z rozhovoru s Mariem.

z terénních poznámek.

*z rozhovoru s
Mónicou.*

*ze všech
polostrukturnovaných
rozhovorů.*

z terénních poznámek.

*z terénních pozn.,
etnografických
rozhovorů, analýzou
propagačních
materiálů, z rozhovoru
s Mónicou, Luciou a
Rodolfem.*

*z rozhovoru s
Mónicou, Rodolfem,
Mariem a Luciou.*

7.2 Integrativní pohled

Interpretace dat v této kapitole vychází z integrativního modelu identity Etienna Wengera (2001). V průběhu narativní analýzy individuálních rozhovorů jsem identifikovala různé fenomény, které demonstrují to, co se v identitách jednotlivých participantů opakuje, či si naopak výrazně protirečí. Ty zásadní uvádím v této kapitole, a to roztříděné do pěti kategorií, jejichž vzájemným překrýváním a interakcí vzniká dle Wengera (2001) aktuální obraz identity: (viz. také kapitola 1.1 Identita)

1. Životní zkušenosti
2. Participace
3. Multiafilie
4. Kontinuita
5. Smysl

První podkapitola popisuje, jak jedinci interpretují své životní zkušenosti, druhá reflektuje jejich rozhodnutí participovat v různých komunitách, další potom analyzuje strategie používané ke zvládnutí často protichůdných rolí v jednotlivých komunitách. Čtvrtá podkategorie se věnuje představám participantů o jejich budoucnosti a konečně pátá podkapitola se zabývá analýzou smyslu, jaký jedinci spatřují v tom, že jsou členy taneční scény v Monterrey. V rámci každé kategorie popisují nejvýznamnější trasy identifikované v průběhu analýzy. Pro větší přehlednost jsou v textu názvy těchto trsů podtržené. Následující text také obsahuje „úryvky z *polostrukturovaných rozhovorů*“. Ty jsou od mého textu odlišené *kurzívou* a uvozovkami. Při překladu úryvků jsem se snažila nedodržovat gramatická pravidla a používat slangové výrazy, tak jak tomu je v přirozeném jazyce respondentů. Překlad těchto jazykových libůstek je spíše naznačený, než přesný. Důvodem je složitá přenositelnost některých výrazů, ale především nutnosti zachovat srozumitelnost.

1. Interpretace životních zkušeností

Životní zkušenosti jsou významným faktorem při formování toho, kým jsme. Narativní psychologie, která byla jednou z inspiračních zdrojů Etienna Wengera (2001) při formování jeho teorie identity navíc mluví o tom, že to, co je na životních zkušenostech důležité není jen jejich reálná existence, ale hlavně způsob, jakým jedinec tyto události interpretuje, jaký jim přikládá význam. Z tohoto hlediska narativní analýza rozhovorů přinesla dva zásadní okruhy témat, která se opakovala u všech participantů. Nejprve budou popsány vyzdvihované životní zkušenosti předcházející participaci v subkultuře rave. Jedná se o interpretaci traumat z dětství, vlastních poruch chování a pocitů deprese. Druhým okruhem jsou zásadní zkušenosti s proměnou subkultury rave, jejímiž členy již v té době participanté byli.

I. Před počátkem participace na taneční scéně

Dětská traumata. Ve třech životních příbězích se objevilo nějaké trauma, se kterým se pojily přehnané nároky kladené na malého člena rodiny. Tito mladí lidé hovoří o tom, že se dostali do situace, kdy v dětském věku museli fungovat jako opora svým maminkám. Ve dvou případech zůstala matka sama na výchovu i živení chudé rodiny a čelila navíc agresi ze strany otce. V jednom případě šlo o zajištěnou úplnou rodinu, kdy však mladší sestra onemocněla leukemií a později zemřela, což úplně obrátilo chod domácnosti. Tato neovlivnitelná událost přinesla určité smíření, u předchozích dvou případů však přetrvává pocit krivdy a selhání, včetně toho vlastního.

Poruchy chování. Všichni uvádějí nějaké poruchy chování v dětství a adolescenci jako je agrese a sebepoškozování, vandalismus, krádeže, užívání alkoholu, tabáku a drog. U všech následujících ukázek lze pozorovat silný vliv vrstevnické skupiny. V prvním případě se participantka označuje za hybnou sílu toho chování a interpretuje ho jako vzdor proti společenským stereotypům.

„Například jeden čas jsem se řezala. Nevím proč, bavilo mě provokovat. ... Nedobrovolně jsem byla na katolické škole. ... Trhaly jsme s kamarádkama bible, kreslily tam pentagramy. ... Nějak se to nakupilo a vyhodili mě, protože věděli, že jsem hlavou tědle intrik.“ (Mónica)

V následující ukázce mladík hovoří o tom, jak postupovalo jeho zařazování do tzv. bandy, tedy malého gangu vázaného na bydliště a typické kriminalitou a konzumací drog. (O tomto fenoménu mluvím v teoretické části v kapitole 3.3 Monterrey.)

„Bylo mi deset, když jsem se začal bouřit. Začal jsem kouřit, pít alkohol. Chodit tancovat, bavit se, poznávat život. Začal jsem se stýkat s klukama z jedné bandy. Prali jsme se s ostatníma. ... Ve třinácti jsem zkusil marihuanu. ... Nebylo mi ještě osmnáct a začal jsem chodit do klubů. Bylo mi patnáct. Začal kokain. ... Vydělal jsem, pracoval jsem a kradl. ... Poznal jsem extázi a LSD, začal jsem s tím obchodovat.“ (Mario)

„Když mi bylo tak 14, kluci mě naučili kouřit marihuanu. A dávat si koks. Pak jsem šla na střední, tam jsem začala chodit s jedním klukem a přes něj jsem poznala extošky a papíry.“ (Lucía)

V poslední ukázce lze vnímat nízkou míru pocitu ovlivnění situace vlastním zapříčiněním, chování je odůvodněno vlivem ostatních.

Psychická nepohoda. Většina respondentů spontánně mluvila o depresivních obdobích jejich života. Nebyly zjišťovány konotace na slovo deprese, tudíž ji musíme chápat spíše v dnešním rozšířeném laickém pojetí jako déletrvající stav psychické nepohody. Ve všech případech šlo o reakci na událost, která by byla traumatizující pro většinu lidí, například smrt blízkých osob, rozchod s přítelkyní. Extrémním případem byla situace, kdy byl participant řadovým členem drogového kartelu, drogovým dealerem v USA a uvědomil si bezvýhodnost této situace.

„Byl jsem tam sám, hlídal jsem obchod, byl jsem v nebezpečí, protože mi vozili velké množství marihuany. Rodičům jsem říkal, že pracuju v restauraci. Pořád sám. Začal jsem pít. Hodně jsem pil. Dnes už ne. To jen tam, byl jsem sám, momenty strašné deprese.“ (Jorge)

V rozhovorech jsem se setkávala s pocity frustrace z rozporu mezi vlastními hodnotami a společenskou normou. V mnohých případech, objevuje-li se tato frustrace, je spíše reakcí na vnímání rozporu mezi hodnotami většinové společnosti a těmi manifestovanými na párty. Následující ukázka však vypovídá o silné zranitelnosti, kdy frustrace předcházela participaci v rave subkultuře.

„Konstantně jsem měla deprese. ... Byla jsem tam obklopená lidma se strašně omezeným myšlením. Bylo to depresivní.“ (Mónica)

II. Životní zkušenosti v rámci participace na taneční scéně

Zkušenost, kterou mají všichni účastníci rozhovorů, a dovoluji si na základě terénního výzkumu tvrdit, že by se tato zkušenost objevila u všech dlouhodobých členů subkultury rave v Monterrey, se týká procesu zániku této jejich vlastní kultury. Jedná se o zkušenost poměrně rychlé změny každodenního života raverů, kdy se v těsné časové návaznosti stala z bezstarostných párty masová záležitost a následně po invazi agresivního gangu Zetas tato nově rozšířená subkultura téměř vymizela, aby se po oklepaní z tohoto zážitku začala opět probouzet ve formě již adaptované na nové podmínky spojené s excesivní kriminalitou v regionu.

Pozitivní zkušenost z akcí. V první fázi participanti zažívají identifikaci se subkulturou, kde je jim hlavním motivem pozitivní zkušenost z party elektronické hudby. Je to podle nich místo, kde vládne přátelská atmosféra a kde velmi rádi tráví svůj volný čas.

„Kdyby to šlo, tak (jdu na párty) každý víkend. ... Na tomhle typu akcí jsem se vždycky cítila šťastnější, pocit harmonie.“ (Mónica)

„Hlavně radost, adrenalin a pocity štěstí.“ (Jorge)

„Je prostě muzika, která je tak dobrá, že mě dělá šťastným. Musím křičet a tancovat. Nepotřebuju drogy, abych si to takhle užil. ... Je to kultura.“ (Rodolfo)

„Je to místo, kam se jdu odreagovat. Místo, kde ze sebe shodím všechny problémy a kde se můžu cejtit dobře. (Lucía)

Zánik kultury. Následuje série ozbrojených přepadení akcí konaných pod širým nebem v blízkosti Monterrey. Dva participanti popisují osobní zkušenost s posledním největším přepadením, ostatní uvádějí fatální dopady tohoto útoku na scénu.

„Stalo se to minulý rok v únoru. Tady v kaňonu Huasteca. Byli jsme na párty, vypadalo to dobře. Ale přijeli Zetas. Párty skončila. Vtrhlo tam tak deset lidí do stanu. Vzali nám všechny

věci, tašky, mobily, šperky, foťáky, všechno. A drogy. Hlavně kvůli tomu přijeli. Bylo to hrozné.“ (Jorge)

„Byli jsme uvnitř stanu, nalepila jsem se na zem, protože oni stříleli do vzduchu. Všichni leželi na zemi. A představ si, že já s kamarádkou jsme nazdvihly plachtu stanu a tam byla dodávka. Na ní nakládali úplně zakrvácené lidi, mrtvé lidi. Bylo to pak v televizi. Nejhorší zkušenost mého života. Vidět jak zabíjej lidi, střílej. Na párty spoustu kilometrů od civilizace.“ (Lucía)

„Lidi si na party přinesou vlastní drogy. Ale narkomafie chce, aby lidi brali to jejich. A to je něco jiného, než co chtějí lidi na rave. Oni mají jen něco. Distribuuje se to po jednotlivých regionech, takže se neumějí přizpůsobit poptávce. Tak třeba naposled v Huastece, přišli a stříleli. Vzali lidem drogy, aby měli pod kontrolou, že berou to jejich.“ (Mario)

„Kulturu dobrých párty už vystřídal boj o moc, o teritorium. Narkomafie. Je to tak dva a půl roku, co už v Monterrey neexistuje kultura rave. No a navíc před necelým rokem přijel další drogový kartel a začal redukovat ty zbytky rave party.“ (Rodolfo)

Před zánikem. Někteří participanti vzpomínají, jak vypadaly rave párty pod širým nebem v době, kdy tato kultura nebyla tak rozšířená a kdy o ní neměly drogové kartely zájem.

„Dřív jsme jezdili beze strachu třeba každý víkend do hor a do pouště. Jediný blbý bylo to s policajtema, jezdili tam a okrádali nás.“ (Rodolfo)

„Dřív to bylo skvělé. Setkat se, bavit se, vlastně částečně žiješ s těma kamarádama.“ (Mario)

„Dřív si mohl věřit lidem, co přišli na rave. Byly to vybraný lidi, kdo o tom věděl.“ (Jorge)

Vzkříšení kultury. Každodenní, respektive „každovíkendovou“ realitou je nyní vyrovnávání se s novou situací. Konec éry organizovaných komerčních rave párty přináší nutnost se samoorganizovat. Prostor dostávají malé nepropagované párty pouze pro pozvané a organizace cest na velké akce pořádané v bezpečnějších částech Mexika.

„Teď už není nic velkého pod širým nebem. Jen malé párty pro vybrané lidi. Už nepřipadá v úvahu, že by se tomu dělala nějaká reklama.“ (Rodolfo)

„Už jen malé akce pro pozvané (viz. Obázek 3: Svépomocí organizovaná párty). Sami raveři to uspořádají. Chaty¹⁰ a ták.“ (Mario)

„No hlavně chodíme do klubů (viz. obr. 4: Klubová párty). Ten nejlepší zavřeli, ale pořád je tu ... (vyjmenuje 3 názvy klubů v centru).“ (Mónica)

Obrázek 3: Svépomocí organizovaná párty

¹⁰ Pod pojmem chata si představte spíše dům určený k rekreaci. Obvykle ho obklopuje zahrada obehnaná zdí a uvnitř domu není žádné vybavení, aby nelákalo zloděje.

„Jorge zorganizuje autobus, sejdeme se a jedeme třeba do Guadalajary. (viz. obr. 5: Rave párty u města Guadalajara, kam raveři z Monterrey cestují 1000km.)“ (Lucía)

Obrázek 4: Rave párty u města Guadalajara

participace/ne-participace v různých „komunitách praktických zkušeností“

Participace je dle Wengerovy teorie osobnosti základním projevem lidské svobodné vůle. Pozorováním životních příběhů osob zainteresovaných v jednotlivých komunitách se můžeme rozhodnout, zda chceme prožívat podobný příběh a rozhodneme se pro participaci, či se chceme podobnému osudu vyhnout a proto se rozhodneme od takovéto komunity distancovat. Přirozeně tedy budou skupiny, jejichž členy jsme, popřípadě chceme být a skupiny, kam se z vlastního rozhodnutí neřadíme. V procesu narativní analýzy bylo zjištěno, že vlastní komunitou praktických zkušeností všech participantů je subkultura rave. Referenční komunitu by představoval status studenta a odvrženou možností je participace na politickém a církevním životě.

Rave párty a klubové akce. Pro 4 z 5 dotazovaných by byla nějaká párty každý víkend ideálním způsobem trávení volného času, ale ne vždy to mohou uskutečnit.

„Kdyby to šlo, tak (jdu na párty) každý víkend. Ale ekonomické plán to nějak neumožňuje. Tak aspoň dvakrát do měsíce se snažím.“ (Mónica)

„Každý týden jsem na párty. Myslím, že jo, každý víkend.“ (Jorge)

„Teď už nejsou rave párty. ... Lidi se to bojí organizovat. ... Dřív jsem chodil každé víkend, teď tak jednou za dva měsíce. Malé párty, jen pro pozvané.“ (Mario)

První dvě ukázky mluví o klubových párty elektronické hudby, zatímco ve třetí ukázce pro respondenta rave znamená akci pod širým nebem. Do klubu sice taky chodí, ale to nepovažuje za součást subkultury, na kterou byl při rozhovoru dotazován.

Politika. Všech pět důrazně odmítá jakoukoli aktivní či pasivní účast v politice na všech úrovních. Jako důvody uvádějí všudypřítomnou korupci, absenci kultury politiky a propojení politiky s organizovaným zločinem.

“Momentálně tady v týhle zemi nevěřím politice. V Mexiku je snadné někoho uplatit. Nikomu nemůžu věřit. Politici jen kradou a lžou. Jsou spojení narkoobchodem.” (Mónica)

“Celé Mexiko je zkorumpované. Myslím, že se to nějak může změnit, ale nevím, nevím, co by se muselo stát.” (Jorge).

„Politika v Mexiku neexistuje. Je to spolek zlodějů a podvodníků. Nesleduju to.“ (Lucía)

„Tenhle systém tady, to ne. Je tu hrozná korupce a politikama to začíná. Oni vládou, měli by dělat nějaké dobré věci a ne utrácet peníze za jejich milionový auta. Měli bychom se naučit nějak zorganizovat a tu vládu vyměnit. Je to nutný. Je tu tolik násilí.“ (Rodolfo)

„Je to hnus. Nikdy to nebude fungovat.“ (Mario)

Náboženství. Všichni pochází z praktikujících katolických rodin (v jednom případě pouze ze strany matky, otec je mormon) a všichni odmítají účast na církevním životě jejich rodin. Jako důvod se objevuje nedostatek víry, nedůvěra v instituci kostela či prostě nedostatek času do kostela chodit, jelikož nedělní dopoledne je čas vyhrazený pro párty.

„Předpokládá se, že jsem katolička, ale ve skutečnosti jsem katolička z donucení, po rodičích. Církevní představitelé mi připadají pěkně pokrytecký a celý si to nějak protiřečí.“ (Mónica)

„Hele, věřím jen v to, co vidím“ (Takže seš ateista?) *„No to ne, je tam malinká naděje, ale na 100% nevěřím, rozhodně ne církvi.“* (Jorge)

„Dřív jsem věřil jako křesťan. Chodil jsem do kostela. Přestal jsem tam chodit. Ale věřím v Ježíše Krista a v Boha. ... No a nemam čas. Neděle to je afterparty¹¹ s kamarády a právě v neděli se předpokládá, že budu chodit do kostela, ne?“ (Mario)

„Po rodičích jsem katolík. To sice jo, věřím ve Všemohoucího a v existenci zla. Kostel už mě neláká, bejvám na párty. Ale ve všemohoucího stvořitele věřím.“ (Rodolfo)

„Moje maminka je věřící, v Boha a pannu Marii a tohle. A já jí následuju, protože jinak by jí to hrozně mrzelo.“ (Lucía)

Práce a škola. Existují velké rozdíly v tom, jak participanti zvládají své školní či pracovní povinnosti a zdá se, že tento fakt je více spojen s jinými psychosociálními faktory, než je užívání drog. Nezaměstnaní zástupci raverů pocházejí z nejchudších poměrů a rozvrácených rodin a mají nejnížší vzdělání.

¹¹ Afterparty je „menší, často uzavřená párty, která začíná v častých ranních hodinách a obvykle pokračuje až do večera dalšího dne po vlastní hromadné kulturní akci, na kterou zpravidla navazuje“ (Kubů, Škařupová & Scémy, 2006, s. 25).

„Jsem nezaměstnaný... Nedokončil jsem první stupeň střední školy. ... Měl jsem práci, vydělával jsem hodně peněz. ... Přestal jsem pracovat, platit nájem. Musel jsem se vrátit k rodičům. Už nemam žádnou práci.“ (Mario)

Naopak velké pracovní nasazení a sebedůvěra v dosahování cílů se pojí s podporou a nároky ze strany rodičů.

„Není to jako dřív, kdy jsem dělala od osmi ráno do devíti do večera. Ale pravda je, že jsem konstantně ve velkém pracovním nasazení. Dělam praxi na neurologii a pak ještě docházím do psychiatrické léčebny. Každý den minimálně do šesti a ještě to hrozné dojíždění. Ale vážně si to užívám. V pracovní dny si užívám to, co dělám a o víkendu relax, párty, kamarádi.“ (Mónica)

„Pracuju na směny ve velkém supermarketu. Mam pod sebou ještě dva lidi. ... Vždycky jsem pracoval, od svých sedmnácti. ... Dřív jsem taky občas držel kasu na párty. Prodával jsem lístky, organizoval autobusy. U toho jsem měl svoji práci.“ (Jorge)

„Bylo mi 17 a zajímalo mě jenom jak se pobavit a poznat co nejvíc holek. ... Začal jsem si přivydělávat na brigádě. ... Ted' pracuju jako finančník, zprostředkovávám půjčky.“ (Rodolfo)

2. Interpretace kontinuity vlastního života

„Je to měsíc a půl, co jsem bez práce. V pondělí nastoupím do nové práce. Během tak dvou tří měsíců bych ráda trochu stabilizovala svojí finanční situaci. Tak abych taky mohla myslet na to, že něco ušetřím na školu. Jak ti říkám, mam jen první stupeň střední. Chci další stupeň vzdělání. Aby mi to usnadnilo budoucnost, hlavně kvůli tomu. No a pak studovat, pracovat, cestovat a někdy do budoucna najít nějakýho kluka, co by mě miloval a postavit se na vlastní nohy, vdát se. Chci dát svejm dětem otce, aby na tom nebyly jako já.“ (Lucía)

Toto je ukázka životních plánů podobných plánům ostatních respondentů. Ačkoli je participantce 18 let, její myšlení je zaměřeno na budoucnost v delším horizontu. I u ostatních se projevuje obecné zaměření na stabilní rodinný život. Domnívám se, že spontánní produkce tohoto typu je způsobena nejen vyšší hodnotou rodiny v latinskoamerických kulturách, ale také tím, že si tito mladí lidé uvědomují, že práce, úplná rodina a možnost vzdělání není standardem a že bude nutné vyvinout značné úsilí k jeho dosažení.

Budoucnost mimo rave. Všichni by rádi spojili svojí blízkou budoucnost se studiem. Lze však vnímat rozdíly v tom, do jaké míry jedinci věří v možnost realizace tohoto snu. Vzdělání je v Mexiku velmi uznávanou hodnotou. Na jedné straně stojí peníze, na straně druhé panuje názor, že jde o výhodnou investici, protože bude generovat peníze. U některých se rýsuje konkrétnější představa o vzdělání:

„Chci se zdokonalit v angličtině a naučit se ještě jeden jazyk. ... Musím si vydělat na magisterské studium.“ (Mónica).

„Teď jsem si dodělal střední a chci studovat. Zajímá mě design a grafika.“ (Jorge)

„Vidím se s bakalářským titulem. Jsem dobřej v matematice, tak něco matemaicko-fyzikálního by bylo parádní.“ (Rodolfo)

Zatímco následující výrok vypovídá spíše o uvědomění hodnoty vzdělání, ale ne příliš velkém odhodlání do něho vkládat energii. Anebo jde prostě o rezignaci, protože dvacetiletý mladík z chudých poměrů nevidí způsob, jakým by si mohl vzdělání zaplatit.

„Měl bych studovat. Musím začít pracovat.“ (Mario)

Hlavním nárokem na život je u participantů zaměřen na založení rodiny:

„Najít si stálou přítelkyni, přestěhovat se do vlastního. Žít normální život.“ (Jorge)

„Pracovat, mít ženu, představ si to, chtěl bych mít normální život.“ (Mario)

„Víc než cokoli jiného bych chtěl mít rodinu, děti.“ (Rodolfo)

Manifestované přání žít „normální život“, vyplývá ze strachu, že to tak být nemusí. Konkrétními důvody strachu představuje anticipovaná vnější překážka v podobě nestabilní společenské situace drogové války a obávaná vnitřní překážka ze strachu ze závislosti na drogách.

„Uvědom si, že se mi podařilo vrátit se (z USA) živý. Mého šéfa (z mafie) zabili. Úplně jsem se změnil. Chci studovat, chci se nějak posunout dál. ... Jediný fakt silný strach co mám, je ze smrti. Bojím se, že to nepřežiju.“ (Jorge)

„Nejvíc se bojím, že skončím mrtvej nebo zavřenej, víš jak to tady v Monterrey teď je.“ (Rodolfo)

Budoucnost na rave. Co se týká drog, je se svým vzorcem užívání spokojená pouze jedna participantka a ta zároveň ve své budoucnosti vidí spíše kariérní růst, vzdělávání a poznávání. Tvoří tak samostatnou kategorii. Ostatní vnímají nebezpečí spojené s užíváním drog jako reálně hrozící. Rádi by přestali s užíváním nelegálních drog, vyjma marihuany.

„Dalo by se říct, že jedna z těch blbech věcí, co mě potkaly, je to, že pořád dokola beru nějaký drogy. Občas si říkám: Proč to děláš? ... Blbý by bylo, kdyby to takhle šlo dál pořád dokola. Kdybych jen pokračoval s kámošema a drogama na párty. Pokračovalo by to dál a dál a nakonec bych neměl ze života nic. Nic bych nedokázal, furt jen v pronájmu bez vlastního domu.“ (Mario)

„Ale taky abych se neutopil v těch věcech, o kterých vim, že jsou špatný, v drogách. Bez budoucnosti. ... Drogy jsou špatný. Nemyslím teda takový opravdový věci jako je peyotl. Ten by měli brát všichni, aby v sobě probudili lidskost, poznali svět. ...Párty jen s pivem, trávou a kamarády.“ (Rodolfo)

„Chtěla bych přestat s drogama. Ne s party, to ne, mam ráda tu muziku. Ale ty drogy ne. Teda kromě marihuany. ... Nechci furt jen takhle pokračovat z party na party a třeba aby moje děti museli žít v nějakým nehygienickým levným podnájmu kvůli tomu.“ (Lucía)

3. Multiafilie

S členstvím v různých komunitách jsme nuceni zastávat různé role, nezřídka protichůdné. Pro strategie s jakými možný konflikt rolí řešíme, zavádí Wenger (2001) termín multiafilie. V následujících ukázkách účastníci výzkumu popisují, jakým způsobem jednají v interpersonálních vztazích, ocitnou-li se na třecích plochách komunikace, které generuje participace na taneční scéně. Překvapení nevyvolává fakt, že výsledkem narativní analýzy jsou tyto kategorie: rodina, škola, zaměstnání, přátelé.

Rodina. Hlavní strategií v této oblasti je lhaní. 4 z 5 dotazovaných zatajují před svými rodiči fakt, že užívají drogy. Zdá se, že rodiče tyto lži velmi ochotně přijímají.

„No naši jako vědí, že mě dost bavěj párty. Ale o drogách nic nevědí. Prostě chodím za kulturou, na hudbu. (...) To ségra se mě jako snaží chránit. Furt se mě ptá, co si tam dávám. Nic jí neřeknu. Vědí to jen nejbližší kamarádi.“ (Mónica)

„Chodil jsem s jednou holkou a ta řekla mejm rodičům, že beru drogy. ... Z lásky a ze strachu o mě to udělala. ... No a tak si mě zavolali, že si musíme promluvit, že vědí, že je to moderní... „Bereš drogy?“ a já: „Cože? Ne!“ „Určitě?“ „Neberu.“ Samozřejmě, že to nebyla pravda, ale věř mi to.“ (Jorge)

„Maminka neví, že beru drogy. Jednou mě viděla kouřit trávu a řekla jsem jí, že je to poprvé v životě. Ví, že chodím na párty. Myslí, že jen tancovat. Neví nic, co jsou koule, papíry a všechno tohle.“ (Lucía)

„Naši vědí, že jsem zkusil peyotl, nic víc.“ (Rodolfo)

Poslední výrok dle mého názoru vypovídá o určitém vhledu probandových rodičů do problematiky drog. Pokud se přiznává k užití peyotlu, je si pravděpodobně vědom, že tím u rodičů nevyvolá paniku danou stereotypním vnímáním všech drog jako zdroje zla, ale že rodiče vědí, že se jedná o drogu nenávykovou a že její užívání se spíše pojí s tradicí původních mexických šamanů, než s mainstreamovým zneužíváním omamných látek.

Jeden proband před rodiči nic netají. Jedná se o mladíka, který s rodinou žije v jedné z nejchudších částí města a kde se mladí lidé organizují v ganzích, kde je kriminalita a užívání drog normou. Rodiče tedy nemohou nevnímat každodenní realitu života v jejich čtvrti a ani sám proband nevidí žádný důvod ke lhaní:

„Sám jsem jim to řek, když mi bylo osmnáct. Už to vědí. Neřeší to, jsou zvyklí. Mojí sestře je deset a říká mi, že jsem feťák.“ (Mario)

Existují velké individuální rozdíly v typech a množství interpersonálních vztahů, které participanti udržují, v tom, jaký význam jim přiřkládají a jaké strategie používají pro hraní své role v dané společnosti. V jednom případě jsou kamarádi z komunity raverů zásadní a jediné důležité osoby v jeho současném životě a ostatní okolí si, jak uvádí, na tento fakt již zvyklo.

„Jsme rodina. Šel jsem s nimabydlet. Bylo nás v domě tak deset až dvacet. Tak jsme tam žili. Samá párty, drogy, párty, drogy. Žili jsme tam jako jedna rodina. Doma mi máma furt něco říkala a já se z toho necítil dobře. Máma furt říká, že kamarádi nejsou na celý život. A já vim, že to není na celý život. Ale jsem paličatej. Tak jsem nechal práce a odešel s kamarádama.“ (Mario)

Na opačném pólu je případ dívky, která rozděluje svůj čas mezi mnoho komunit a skupin, přičemž všichni o ní vědí, že je členem taneční scény a více či méně to akceptují.

„Rodina je doposud strašně důležitá. Můžu se o ně opřít, pomáhaj mi. ... Stále udržuju skvělý vztahy s několika kamarády ze střední. ... Kamarádi z mého rodného města jsou pro mě důležitý, jsme parta. ... (a spolupracovníci na klinice?) Všichni vědí, že chodím na párty, i lidi z práce. Ale o drogách mluvím jen s nejlepšíma kamarádkama a lidma, co taky choděj na akce.“ (Mónica)

Dalo by se říci, že v těchto dvou případech je identita ravera kongruentní s dalšími životními rolemi. Nekongruentním příkladem je rozdělení života na dva, které by se v ideální představě neměly vůbec ovlivňovat. V pracovní dny nosí participantka masku běžného člena většinové společnosti a nikdo neví nic moc o tom, jak tráví víkendy. Totiž ve světě rave party.

„Málo kdo z okolí ví, o co jde. Lidi z práce určitě nevědí, jak jsem „šilená“. Vědí to o mně jen ti, co jsou na tom stejně jako já.“ (Lucía)

Další dvě ukázky reprezentují tu kategorii zvládnání multiafilie, kde rodina představuje klíčové osoby, kterým nezbývá než akceptovat občasné či časté výlety svých dětí za kulturu, o níž tuší, že se pojí s konzumací drog.

„Dá se říct, že moje rodina to moc ráda nevidí. Jasně, protože vědí, že jsem s lidma, co berou drogy. Nesouhlasí s tím, ale akceptují to.“ (Jorge)

„No a všichni viděj ty fotky na facebooku, tak se jako ptaj, jestli beru drogy a ták. A kámoši už se ani neptaj, vědí, že nikdo není dokonalej.“ (Rodolfo)

4. Smysl, jaký jedinec přisuzuje participaci v dané komunitě

Poslední kódovanou kategorií byl smysl, jaký participanti přisuzují tomu, že se účastní párty elektronické hudby. Nejprve budu ilustrovat různé postoje k vlastní subkultuře a nakonec popíšu dvě významné kategorie, které vyplynuly z analýzy, a to užívání halucinogenů a cestování.

Různé postoje k participaci popisuje následující ukázka:

„Víc než cokoli jiného, rave je pro mě způsob života. Někdo říká jako že kontrakultura, někdo že jde jen o drogy, ale pro mě je to životní styl, část mě samé. Tu energii z toho si prostě nosím pořád v sobě.“ (Mónica)

Zmiňované vnímání rave jako určité alternativy k životu většinové společnosti ilustrují následující ukázky:

„Rave je o tom, že se sejdou přátelé, bavěj se, sdílej, cítěj se daleko od společnosti, od její ignorance. A poslouchá se muzika. Jsou různé typy rave party. Jsou i takový, kam se chodí meditoval.“ (Mario)

Postoj, že se jedná o místo, kam lidé chodí především z důvodu braní drog, totiž vnímání rave party jako prostoru, kde se drogy snadno seženou a nikdo vás za to neodsoudí je manifestovaný v následující ukázce:

„To hlavní poslední 4 roky jsou drogy. ... Vrátil jsem se s ideou, že začnu nověj život, ale moje přítelkyně už měla někoho jiného. Začaly párty, objevil jsem elektronickou hudbu a párty, začal zkoušet drogy. ...Zkusil jsem extázi, líbilo se mi to. A pak už to jelo, každě pátek, pak i čtvrky a celej víkend ... Párty, drogy, kamarádi.“ (Jorge)

Jeden účastník hovořil o postupném odklonu od tohoto postoje a příklonu k tomu, že se jedná především o kulturní akci, kam se chodí poslouchat muzika a sdílet tento zážitek s ostatními.

„Někteří to berou tak, že se tam jdou hlavně nadrogovat. To jsem dělal dřív. Pak se mi začala líbit ta muzika a nepotřeboval jsem nic, abych si jí užil. (Rodolfo)

S taneční scénou v Mexiku se pojí užívání přírodních halucinogenů. 3 z 5 v těchto zážitcích vidí vyšší smysl. Jak uvádějí, tyto drogy umožňují hluboký náhled do vlastní osobnosti, životních hodnot a smyslu života vůbec. Všichni tři uvádějí nějaký transcendentální zážitek, po kterém se z nich stali lepší a spokojenější lidé. U všech měl takový zážitek nějaký pozitivní dopad na chování, jeden účastník po takovém zážitku přestal krást, další přestal přikládat důležitost materiálním hodnotám a přestal brát taneční drogy na akcích elektronické hudby a jedna participantka si uvědomila, jakému oboru se v životě chce věnovat a začala studovat vysokou školu.

„... při téhle první zkušenosti s houbama... Když to začalo, začalo se mi úplně měnit myšlení. Věci mi hlavou procházely tak strašně rychle. Byla to pro mě úplně revoluční introspekce. Co chci dělat, jakým směrem chci v životě jít, všechno bylo najednou úplně jasný.“ (Mónica)

„Když umíš ty drogy brát, naučej tě spoustu věcí. Třeba ti ukážou, že peníze nejsou důležitý.“ (Mario)

„Když jsem poprvé snědl Peyotl. Ty vole, to změnilo můj život. Způsob, jakým ho vidím. Myslím, že teď to vnímám daleko jako spirituálnějc. Cítím se daleko líp sám se sebou než

dřív. Dřív jsem byl ignorant. Mělo to obrovský dopad na moji osobnost. Dřív jsem byl grázl. A tady na tom jsem si uvědomil, že vůbec nemusím dělat takové věci, aby mě někdo jako uznával. Zklidnil jsem se a stal jsem se lepším člověkem.“ (Rodolfo)

Nová spiritualita. Takto byly kódovány ty části textu, kde se objevilo hledání alternativ k dominantnímu náboženství.

„Věřím, že je něco nám nadřazeného, ale zprostředkování člověkem v nějakém baráku, to ne.“ (Mónica)

„... jak jsem začal poslouchat elektronickou hudbu, slyšel jsem o bohu co se jmenuje Shiva. Začal jsem se o to zajímat a líbí se mi to. Začala se mi líbit meditace a tak.“ (Mario)

„... taky mě zajímá to, co mají jiný kultury. Třeba Mayové. Chtěl bych znát tyhle věci a zažít si je. Třeba dělat jógu a meditovat, abych se dokázal duševně povznést i bez drog.“ (Rodolfo)

„Ale upřímně moc nevěřím v Boha. Spíš jeden atom, druhej atom, buňka... ... Věřím v karmu. Uděláš něco špatného, stane se ti něco špatného.“ (Lucía)

A poslední kategorií, která se v životních příbězích často opakovala, je cestování. Všichni účastníci uvádějí, že by v budoucnu rádi cestovali. Zatím jim tuto potřebu částečně uspokojují autobusové výlety za elektronickou hudbu, které pořádají někteří členové komunity, často do jiných států Mexika.

„Jeden z nejdůležitějších momentů bylo, když jsem cestoval do jiného státu. Poznal jsem spoustu lidí a viděl jsem něco hrozně divného. ... Hejbaly se hvězdy a to jsem nebral žádné drogy. Bylo to v Guadalajaře na hudebním festivalu. ... Do budoucna bych chtěl hodně cestovat.“ (Rodolfo)

„2008 jsem poprvé jel na rave do Guadalajary. Bylo to důležité, protože jsem vyjel pryč z města. Vyrazil jsem sám, ale po cestě v autobuse jsem se seznámil se spoustou lidí.“ (Jorge)

„Párty, párty, párty. Začalo mě bavit jezdit z místa na místo. Třeba na párty do Saltilla nebo do Puerto Vallarta“ (Mario)

„Třeba když se rozednívá v kaňonu Huasteca. Podíváš se na nebe a na půl vypadá, jako že je den a na druhé půlce ještě černá noc s hvězdama. To byla ta nejkrásnější věc, co jsem kdy viděla. A nebyla to žádná vizuální halucinace, prostě to tak reálně je.“ (Lucía)

„Taky bych chtěla poznat různá místa. Podniknout nějakou dobrodružnou cestu, získat zkušenosti. ... V dětství jsme se hodně stěhovali kvůli otcově práci. No a teď se dá říct, že taky pořád cestuju. (smích) Svoji myslí na LSD.“ (Mónica).

7.3 Interpretace z adiktologického hlediska

Poslední výzkumná otázka se týkala prevalence a specifík užívání drog členy taneční scény v Monterrey. Ačkoli již v předchozích výsledcích bylo o drogách řečeno mnoho, tato kapitola poslouží k ucelenější představě. Zde prezentovaná data vznikla kvalitativní i kvantitativní analýzou všech dat hermeneutické jednotky, která získala během předchozích dvou fází kód drogy. Nejprve uvedu kvantitativní výsledky prevalencečního šetření, dále poskytnu kvalitativní pohled na některé vybrané fenomény. Cílem je naznačit možnosti v oblasti prevence závislosti a prevence rizikového chování.

I. Prevalence užívání drog na rave párty v Monterrey.

Všichni participantů kouří tabák, čtyři z nich uvádějí závislost. Alkohol, především pivo, je na party běžně užíván, ale excesivní abúzus uvádí pouze jeden participant a to když vzpomíná na dobu, kdy ještě taneční scénu neznal. Zneužívání ilegálních látek mezi členy taneční scény výrazně převyšuje jejich užívání v mexické populaci obecně. Preferenční drogou, jak u mexické populace, tak mezi ravery je marihuana. Dále, v souladu s poznatky z teoretické části této práce patří mezi často užívané drogy na taneční scéně drogy klubové, především extáze a LSD. Naopak drogy jako crack či heroin nelze dle výsledků mého výzkumu s monterreyskou taneční scénou spojovat. V jednom případě z pěti se počátek užívání všech ilegálních drog pojí se vstupem na taneční scénu. U ostatních užívání marihuany, kokainu, lsd a v menší míře i extáze předcházelo oblíbě taneční hudby a účasti na tomto typu akcí. Kvantifikované výsledky jsou uspořádány v tabulce:

Droga	počet případů z celkových pěti			
	Celoživotní prevalence	Celoživotní incidence v prostředí rave	Roční prevalence	Měsíční prevalence
Tabák	5	5	5	5
Alkohol	5	5	5	5
Marihuana	5	5	5	5
Extáze	5	5	5	3
LSD	5	5	5	4
Kokain	4	3	4	3
Peyotl	4	2	3	1
MDMA	4	3	3	2
Heroin	1	0	0	0
Crack	1	0	1	1
Ketamin	3	1	0	0
Léky	1	1	1	1

Tabulka 4: Prevalence a incidence užívání drog [jednotky případů z celkových 5]

V porovnání s výsledky Národního drogového průzkumu (Instituto Nacional de Salud Publica, 2008) je mezi oslovenými ravery nižší obliba kokainu, než je tomu u celkové populace uživatelů drog mexického státu Nuevo León, jehož je Monterrey hlavním městem.

II. Kvalitativní interpretace

V rámci kvalitativní analýzy se kategorie „drogy“ rozpadla na více fenoménů. Některé z nich nyní popíši.

Existují specifika daná geograficky. Kokain, podobně jako marihuana je pro participanty drogou běžnou a většina s ní měla osobní zkušenost již před vstupem na taneční scénu. Ve dvou případech participanti referovali o prvním užití kokainu a marihuany ve věku třinácti let. Co se týká přírodních drog, je drogou typickou pro tento region kaktus peyotl. Zatímco užívání halucinogenních hub je velmi příležitostné a pojí se s cestami do jižnějších částí Mexika, kde se houby vyskytují. Drogová turistika se týká i syntetických drog, jelikož v jiných regionech je podle účastníků větší variabilita a některé drogy se prodávají nepoměrně levněji. To je způsobeno monopolním obsazením monterreyského trhu jedním kartelem.

Přechod z experimentální fáze do fáze tzv. sociálního braní je spojen s vlastním příjmem nezletilých. Účastníci muži začali častěji brát drogy poté, co si našli brigádu. U jednotlivců se tak dělo ve věku 13, 16 a 17 let věku. U dívek se zvyšující se frekvence užívání pojila s příjmy jejich zaměstnaných kamarádů, kteří jim drogy darovali. Jak čas trávený prací, tak braní drog samotné mělo u třech z pěti dotazovaných fatální dopad na jejich školní výsledky, což se ve výsledku stalo významným faktorem, který způsobil způsobujícím předčasný odchod ze vzdělávacího procesu.

„Začal jsem si přivydělávat na brigádě. ...Přestal jsem zvládat školu a ve třetím semestru na druhém stupni střední školy mě vyhodili. Myslím, že kdybych u toho nepracoval, tak bych školu zvládnul.“ (Rodolfo)

„Marihuana, kokain a strašně se mi zhoršilo školní hodnocení.“ (Lucía)

Vnímání rizik nebylo primárně sledováno, avšak lze o něm ze získaných dat něco vypovědět. Riziko, které explicitně vnímají čtyři z pěti účastníků polostrukturovaného rozhovoru, se týká strachu ze závislosti, popřípadě jiných psychických problémů způsobených užíváním. Z tohoto důvodu mají participanti v plánu přestat brát především taneční drogy. Jeden z nich již v tomto podnikl nějaké kroky a omezil užívání pouze na víkendové zájezdy, které absolvuje jednou až dvakrát do roka. Motivací přestat je pro všechny založení rodiny a její ekonomická stabilizace. Ze zúčastněného pozorování však vyplynulo, že ani nová rodina, ani finanční problémy k abstinenci vézt nemusí.

Vnímání rizik spojených s poškozením fyzického zdraví užívání drog nebylo zaznamenáno. V rámci zúčastněného pozorování byly pozorovány případy velmi silné intoxikace různými látkami během jedné noci, což nebylo přihlížejícími vnímáno příliš negativně.

„Otesánek získal svou přezdívku proto, že sní vše, co vidí. Myšleno všechny drogy. Jeho kamarádi se tomu pobaveně smějí a vyprávějí, jak jednou během noci zkonsumoval devět tablet extáze. A tak asi devatenáctiletý, oproti ostatním na první pohled draze oblečený mladík prošel během noci několika proměnami. Kolem druhé ráno vesele tančil s ostatními, ale kolem páté, kdy už si všichni pomalu sedali k odpočinku a konverzaci, se začal kácet ze strany na stranu, příliš nevnímal okolí. Jeho nejlepší kamarádi ho tedy podepřeli a přečkali s ním cca hodinu, kdy byl pod silným vlivem sedativního léku. Po nějaké době se Otesánek probral, omluvil se, že udělal chybu, že to nebyla příliš společenská droga a ubalil cigaretu marihuany.“ (z terénních poznámek)

Z úryvku je zřejmé, že experimentování s drogami je tolerováno. Také jsem se pozastavila nad zprávou o devíti tabletách extáze. Ta dle mého názoru vypovídá nejen o potřebě experimentovat, ale také o nízkém obsahu účinné látky v tabletě, tedy vysokém obsahu různých dalších látek. Negativní účinky těchto látek na organismus jedince jsou těžko předvídatelné a mohly by být fatální. V této oblasti vidím hlavní výzvy pro sekundární prevenci. Lidé na párty jsou otevření informacím o drogách, je zde tedy prostor pro její realizaci.

Oblast primární prevence by se dle mého názoru měla zaměřit na edukaci celkové populace. Mnozí bez povšimnutí berou drogy právě díky tomu, že rodiče nejsou informováni o reálném rozsahu tohoto fenoménu, ani o možnostech, jak konkrétně poznat, zda se týká právě jejich potomka.

8 Diskuze

Lze říci, že zvolená metodologie dostatečně posloužila k zodpovězení výzkumných otázek. Validita výzkumu je zaručena triangulací zdrojů dat a triangulací interpretačních rámců. Triangulace zdrojů spočívala v kombinaci polostrukturovaných rozhovorů, metody schematických časových os užití drog a zúčastněného pozorování. Pozorování umožnilo širší rozhled a orientaci v kontextu. Pobyt v přirozeném prostředí zvýšil jazykovou vybavenost a celkovou připravenost pro realizaci rozhovorů. Rozhovory následně prohloubily vhled do problematiky a zároveň se staly zdrojem pro systematictější, více fokusované zúčastněné pozorování.

Ke zvýšení validity triangulací interpretačních rámců jsem přistoupila z několika důvodů. Metaforicky řečeno, tento krok vlastně znamenal nasvícení jednoho problému z různých stran, což poskytlo prostorovější výsledný obraz. Narativní analýza, tak jak ji chápe Chrz (2004, 2009), byla vhodná především z toho důvodu, že dokázala dobře reflektovat možná zkreslení, která lze předpokládat, vstupuje-li výzkumník do úplně odlišné kultury, tedy reflektovat průnik i rozpor mezi dvěma diskursy. Výhodou volného rozplétání jednotlivých příběhů je eliminace násilného škatulkování dat do dříve vzniklých teorií. Právě o to jsem se pokusila při vyprávění ilustrativního příběhu z prostředí jedné rave party. Nevýhodou použitého volného pojetí narativní analýzy je nízká validita, jelikož jediným kritériem je zde schéma, podle kterého výzkumník utváří svůj úsudek. V tomto směru je jedinou možností zvýšení validity sebereflexe a otevřenost toho, kdo interpretuje. Jak se znám, tíhnu spíše k tomu lidem důvěřovat a jejich pohled považovat za relevantní, než hledat rozpory v jejich tvrzení a analyzovat jejich důvody.

Podívám-li se zpětně na výsledky volné narativní analýzy, je na nich vidět moje tendence zdůrazňovat protektivní faktory, jakými jsou v případě sledovaného souboru stabilní morální hodnoty, i tendence k přehlížení rozporů, například v sebe-posuzování probandů, co se týče kvantity a frekvence užívání drog. S tímto jsem dopředu trochu počítala, proto jsem se uchýlila také k použití adiktologického interpretačního rámce, o kterém jsem věděla, že mě donutí k racionálnější úvaze nad tímto problémem. Právě například prostřednictvím triangulace dat.

Wengerův model identity se snaží zahrnout co největší množství psychologických poznatků o identitě. Tento integrativní pohled nabídl podrobný návod, jak na něco nezapomenout. Ačkoli Wenger (2001) nabízí kategorie, do kterých je možné jedince „vměstnat“, zároveň jedním dechem dodává, že se jedná o škatulkování čistě teoretické. Ale právě tato systematickosti dokázala vyvážit volné interpretování narací, a zajistila, aby nebyl přehlídnut některý důležitý aspekt identity. Kombinace tří interpretačních rámců tedy posloužila pro zvýšení validity výsledků.

Výzkum započal v době, kdy taneční scéna v Monterrey prodělávala velké změny způsobené obrovským bezpečnostním rizikem, v jehož důsledku nelze organizovat party na místě nezabezpečeném proti ozbrojenému přepadení. Grantová pravidla příliš nepočítala s flexibilitou, kterou vyžaduje kvalitativní výzkum. Limitem výzkumu, který se mohl odrazit na jeho validitě, je tedy to, že jsem se během celého terénního výzkumu musela držet původního plánu. V něm jsem samozřejmě nedokázala předvídat, že za necelý měsíc odejde z města hlavní organizátor všech akcí, klubových i venkovních a zůstane po něm obrovská prázdná díra na trhu, jejíž zalátání by stálo další lidské životy. Tato nepřipravenost, ať jakkoli přirozená, mě bohužel připravila o možnost hlouběji se zaměřit na některé důležité otázky, které změna přinesla. I přesto ze získaných dat přirozeně vyplynulo, že existují různé strategie, jak se s novou situací zvýšené kriminality vyrovnat.

Obětí několika ozbrojených přepadení byli oblíbení zahraniční i mexičtí djové, což rychle zhoršilo reputaci města a tím i kvalitu hudební produkce v tomto regionu. Lze se tedy domnívat, že někteří stoupenčí kvalitní elektronické hudby ve městě nadále žijí, možná navštěvují party v jiných částech Mexika či blízkých Spojených státech amerických, avšak již nejsou součástí současné monterreyské scény. Ze zúčastněného pozorování dále vyplynulo, že mimo výzkumem sledované skupiny existují v Monterrey party elektronické hudby, kam jsou zváni vysoce honorovaní djové, avšak tyto party jsou organizovány bohatými občany a jsou na ně zváni pouze vybraní lidé. Můj pud sebezáchovy mi velel nepouštět se do výzkumu v této společnosti. Je totiž velmi pravděpodobné, že bych se tak dostala do vyšších kruhů drogového obchodu, kde pravděpodobně výzkumník z evropy není úplně vítaným hostem. Mluvíme-li však o elektronické hudbě, je třeba tento typ akcí zmínit.

Zdá se, že pád komerční scény otevřel prostor pro organizaci akcí nekomerčních, kde dostanou prostor začínající djové a aktivní zájemci, kteří se snaží udržet nekomerční scénu při životě. Nekomerční party z již uvedených důvodů nemohou být realizovány v blízkých horách a kaňonech, jak tomu bylo dříve. Konají se tedy většinou ve zdmi chráněných areálech rekreačních chat či neobývaných domech vlastněných rodinami stoupenčů scény. Po ekonomické krizi mnoho místních hotelů přišlo o své klienty, tak levně pronajímají například celé patro hotelu, což je další místo, kde raveři začali pořádat party. Akce jsou utajené, informace o nich se šíří mezi přáteli ústně či prostřednictvím sociálních sítí. Je však otázkou, zda utajení a sociální síť nejsou pojmy, které si protirečí. Party se chtějí tvářit utajeně, avšak má-li někdo zájem, je na sociálních sítích možno dohledat spoustu citlivých informací. Tento typ nebezpečí není účastníky příliš reflektován.

Za výše popsané situace je tedy otázkou, co drží participanty výzkumu za takovýchto podmínek na scéně. Jsou to drogy? Nebo sounáležitost s komunitou a snaha podporovat alespoň to, co v Monterrey zůstalo? Nebo jsou to lidé, kteří se tím nezabývají a jenom konzumují nabídku, ať je jakákoli? Tyto otázky vyplynuly z výzkumu a popis identity

prezentovaný v tomto výzkumu na ně částečně odpověděl. Validizace těchto odpovědí je tématem pro další zkoumání.

Porovnání výsledků s výsledky jiných výzkumů tanečních scén ve světě.

V souladu s Marciou (2006) můžeme říci, že členové taneční scény v Monterrey se organizují ve skupiny, které se snaží hledat vlastní prostor pro realizaci svých zájmů mimo dosah těch, kteří s nimi tyto zájmy nesdílejí. Podobně jako Weber (1999) mohu konstatovat, že taneční scéna se mění. Že osoby, které zažili původní malé párty před masivním rozšířením kultury nevnímají tyto změny pozitivně, referují o vytrácení původních ideálů a přátelské, bezpečné atmosféry, kterou dle nich párty nabízely dříve.

Co se týká ideologie DiY (Do It Yourself), nebyla mezi participanty identifikována, avšak lze pozorovat fenomén, který s tímto úzce souvisí. Lze se setkat s pokusy organizovat party svépomocí, avšak tyto snahy nevyvěrají z ideologického přesvědčení, ale z prosté potřeby udržet taneční scénu při životě. Viděno optikou Wilsonovy (2002) kategorizace organizátorů tanečních akcí lze říci, že kategorie promoters-rave (neboli pro-money - kategorie organizátorů komerčních akcí) se v Monterrey v malé části udržela na klubové scéně či v oblasti pořádání autobusových zájezdů za akcemi mimo město. Od pořádání akcí pod širým nebem ve státu Nuevo León již tato kategorie na zisk zaměřených organizátorů upustila. Aktivním fanouškům elektronické hudby tak nezbývá nic jiného, než si svépomocí zorganizovat party vlastní. Tyto organizátory by Wilson zařadil do kategorie rave-promoters, neboli pro-rave, tedy osoby, které tuto aktivitu nevyvíjejí za účelem zisku.

Ideologie PLUR je mezi pozorovanými ravery velmi známá a rozšířená, avšak mnozí se shodují, že pro nedostatek respektu mezi lidmi již taneční scéna v Monterrey není místem, které by stavělo na hodnotách touto ideologií proklamovaných. Nicméně všech pět realizovaných rozhovorů implicitně obsahuje témata míru, lásky, jednoty a respektu. Navíc dva z dotazovaných uvedli respekt jako nejvyšší lidskou hodnotu. U dvou je touto hodnotou přátelství a jeden participant si nejvíce váží lidské upřímnosti.

Wilson (2002) identifikoval na kanadské taneční scéně pět kategorií postojů, které odůvodňují participaci na akcích elektronické hudby. Participanty individuálních rozhovorů z mého výzkumu lze zařadit do čtyř z těchto pěti Wilsonových kategorií. Většina dotazovaných vnímá rave jako možnost osobnostního rozvoje a jako možnost dobře stráveného času s přáteli v prostředí zajímavých sensorických podnětů. Jeden z dotazovaných chápe rave jako formu symbolického a taktického odporu proti středoproudé kultuře prostřednictvím života v souladu s ideologií PLUR, prostřednictvím přímé komunikace a prostřednictvím konzumace drog jako manifestace absurdity jejich illegality v kontrastu s legálností užívání alkoholu. V jednom případě lze říci, že dotazovanému slouží party jako cesta úniku z reálného života, jako způsob nepolitického

vyjádření nesouhlasu se sociálními stereotypy. Jednoho z dotazovaných, a jistě i mnoho dalších členů monterreyské taneční scény, lze zařadit do Wilsonovy kategorie, kde rave představuje jednu z mnoha subkultur mládeže, které kopírují sociální stratifikaci a nevykazují žádnou specifikaci v životní filozofii jejích členů.

V porovnání s výsledky výzkumu, který provedl Jan Haase (2009) v prostředí české freetekno subkultury, se v menší míře v mém výzkumném souboru objevovalo téma aktérství ve smyslu snahy přispívat k fungování subkultury. Důvodem je dle mého názoru fakt, že se mi nepodařilo realizovat polostrukturovaný rozhovor s nikým, kdo by se přímo podílel na organizaci párty. Tyto osoby jsem poznala až v závěru zúčastněného pozorování a na jejich zapojení mi již v rámci výzkumného pobytu nezbýval čas. Hlavní tematickou linií sebeobrazů tvoří v mém výzkumu, stejně jako u Haaseho, sdílení s ostatními lidmi: navazování a udržování přátelských a milostných vztahů, pocit jednoty v rámci komunity, pomáhání ostatním. Dalším společným rysem je výskyt sebeobrazu Přeživšího, který se snaží o překonání výrazných životních problémů.

9 Závěry

Shrnu-li výsledky výzkumu, lze říci, že mezi oslovenými ravery v Monterrey existují velké rozdíly v tom, jakou důležitost přisuzují tomu, že se účastní párty elektronické hudby. Od tohoto hodnocení se odvíjí i způsob, jakým se prezentují ve společnosti mimo prostředí těchto párty. Čím silnější identifikace vlastní osoby s rolí ravera, tím vyšší kongruence této role s ostatními společenskými rolemi. Co se týká rodinných vztahů, všichni participaci uvádějí dobré vztahy s rodinou, přičemž naprostá většina používá k jejich udržení lhaní v otázkách užívání drog. Všech pět participantů uvádí bohaté zkušenosti s různými ilegálními látkami. Drogy, které se pojí s účastí na rave party, jsou především marihuana a taneční drogy. Zatímco marihuana je vnímána jejími uživateli velmi pozitivně, užívání tanečních drog je čtyřmi lidmi z pětičlenného výzkumného souboru vnímáno jako špatný zvyk, kterého by se rádi v budoucnu zbavili a začali „žít normální život“.

Ačkoli se participanti lišili v názoru na to, co to znamená „rave“ a „být raver“, všichni se shodli na tom, že rave party je pro ně místem, kde přednostně tráví svůj volný čas a kde vládne dobrá a přátelská atmosféra. Důvodem je, mimo jiné, pocíťovaná osobní odpovědnost návštěvníků akce, kteří se snaží nevnášet do tohoto prostředí problémy, ale naopak kolem sebe šířit „dobré vlny.“ Sdílení s ostatními je jedním z hlavních důvodů, vedle poslechu muziky, proč na party chodí. Vysoce je ceněna možnost sdílet s lidmi, kteří mají podobný hodnotový systém. Jako nejcennější lidské hodnoty participanti uváděli na prvním místě respekt, dále pak přátelství, vzdělání a upřímnost.

Pro většinu participantů je rave párty taková párty, která se koná pod širým nebem na nějakém improvizovaném místě. Všichni se shodli na tom, že rave v tomto smyslu v Monterrey neexistuje přibližně od února roku 2010, jelikož to neumožňuje bezpečností situace. Jako důvod uvádějí, že narkomafie, ve snaze získat ravery jako svoje klienty, používá jako přesvědčovací prostředek fyzické násilí. Všichni popisují nějaké ozbrojené přepadení přímo na rave párty. Realizace akcí pod širým nebem tak byla v Monterrey téměř znemožněna. Stoupenci elektronické hudby nyní navštěvují párty klubové nebo organizují zájezdy na open air festivaly do dalších států Mexika. Tyto autobusové zájezdy jsou pro zdejší ravery důležité, jelikož uspokojují jejich silnou touhu cestovat a poznávat nové věci.

Souhrn

Cílem práce bylo popsat identitu členů taneční scény v Monterrey v Mexiku. Teoretická část se zabývá různými psychologickými pojetími identity - vývojovým, sociálně konstruktivistickým a narativním. Speciální důraz je kladen na pojetí identity, které nabízí Etienne Wenger (2001), jelikož se stalo jedním z teoretických východisek pro analýzu a interpretaci získaných dat. Wenger se pokusil o integraci všech výše zmíněných přístupů. Důležitým prvkem identity je dle autora způsob, jakým člověk jedná v komunitách, jichž je členem. V případě mého výzkumu byla sledovanou komunitou taneční scéna.

Fenomény spojené s participací na taneční scéně nesou znaky subkultury. Teoretická část se zabývá subkulturami obecně a dále specifiky subkulturami mládeže, a to z toho důvodu, že návštěvníci tanečních akcí bývají z pravidla adolescenti a mladí dospělí. Podle Feixy (1999) mladí lidé kolektivně odrážejí své sociální zkušenosti prostřednictvím konstrukce odlišných životních stylů. Muzika je používána jako prostředek sebevymezení, je to symbol označující identifikaci s určitou skupinou. Dále se tato identifikace s určitou kulturou mládeže často manifestuje participací na konkrétních rituálech a aktivitách, které jsou specifické pro každou skupinu mládeže. Taneční scéna je pojem používaný většinou pro označení příznivců elektronické taneční hudby, kteří organizují či navštěvují kulturní akce, kde se tato muzika hraje, totiž tanečních party konané v klubech nebo na nějakém improvizovaném místě.

Prostor je věnován výzkumům realizovaným na různých světových tanečních scénách. Z těchto výzkumů vyplývá, že lze identifikovat některé ideologické tendence, postoje a vzorce chování. Tak například Kavanaugh & Anderson (2008) popisují solidaritu na Philadelphské taneční scéně, která je podle autorů facilitována užíváním tzv. tanečních drog v rekreačním settingu, ale naopak se vytrácí s excesivní konzumací drog. McCaughan, Carlson, Falck & Siegal (2005) vytvořili typologii návštěvníků tanečních akcí, kde nacházeli vztahy mezi postoji a hodnotami, životním stylem, vzorcem užívání drog a preferencí konkrétního hudebního žánru. Wilson (2002) na základě svého kanadského výzkumu vytvořil typologii obsahující pět typů ideologie, která se pojí s participací na tamější taneční scéně. Dle Wilsona někteří členové pojmají scénu jako kontrakulturu, jiným slouží jako únik od reality a v další kategorii se nachází lidé, kteří na scéně nacházejí prostor pro osobní rozvoj a sebeuvědomění. Samostatnou skupinu tvoří návštěvníci, kteří nespojují zálibu v hudbě a tanci s žádnými specifickými postoji. Haase (2009) uskutečnil kvalitativní výzkum české freetekno subkultury, která je specifická snahou o naprostou soběstačnost a nezávislost na institucích většinové společnosti zprostředkovávajících kulturní zážitky většinou za účelem zisku. Výzkum identifikoval čtyři teoretické kategorie 'technařů'. Kritérii pro zařazení do těchto kategorií je míra aktivního zapojení do chodu komunity, míra potřeby úniku od reality a potřeby kompenzace osobních problémů. Dále se jednotlivé typy liší v důrazu, který kladou na zábavní aspekt párty na jedné straně nebo na ideály, na kterých subkultura vznikla, na straně druhé.

Fenoménem spojeným s taneční scénou je užívání tzv. tanečních drog. Tanečními drogami je myšlena skupina nových syntetických drog, jejichž nejčastějším místem užívání je taneční scéna (Páleníček, Kubů, Mravčík, 2004). Hlavním motivem užívání nových syntetických drog v prostředí taneční párty je jejich stimulační účinek, který dává návštěvníkovi energii pro tanec a bdělost do ranních hodin. Dalším motivem je potenciál zvyšovat schopnost empatie. Především extáze prohlubuje dojem přátelské atmosféry a usnadňuje navazování komunikace.

V Evropě se uskutečnila mezinárodní studie mapující vzorce užívání drog na taneční scéně v několika metropolích. Z výsledků vyplývá, že účast na scéně se pojí s užíváním psychotropních látek, především marihuany, extáze, amfetaminů a kokainu. Vzorce užívání se mezi jednotlivými městy liší. Obecně však lze návštěvníka popsat jako příležitostného poly-uživatele, tedy uživatele, který konzumuje příležitostně různé substance a to většinou několik najednou. (Tossman, 2001).

Právě drogy jsou významným tématem nejen pro taneční scénu, ale i pro severní část Mexika. Drogová politika zde má velký dopad na každodenní životy všech obyvatel země. Významným faktorem je zde existence hranice se Spojenými státy americkými. Ty představují obrovský zdroj poptávky po ilegálních narkoticích, což ze severu Mexika dělá oblast boje o obchodní příležitosti. Tento stav má dlouhou tradici a je bohatě reflektován širokou veřejností. Typickými rysy tzv. „narkokultury“ je obdiv k mafiánským šéfům, kteří dokáží ustát tlak konkurenčního boje i represivních opatření státu a vydělat tolik peněz, že mohou podporovat jinak chudé regiony. Tato „rovnováha“ mezi občany a mafií je však již spíše otázkou let minulých, jelikož situace vyústila v drogovou válku s obrovskou ztrátou na životech.

Mocné Spojené státy americké dlouhodobě narušují mexickou suverenitu ve smyslu vynucování represe na úkor prevence. To vedlo jak k eskalaci kriminality (Kozák, 2010), tak k minimalizaci výzkumu a intervence v oblasti prevence drogové závislosti a rizikového chování spojeného s užíváním drog.

Cílem výzkumu bylo popsat identitu členů taneční scény v severomexické metropoli Monterrey. Z výše popsaného kontextu vyplývá, že výzkumným souborem byly uživatelé drog v prostředí drogové války. Z výsledků výzkumu mimo jiné vyplynulo, že členové taneční scény se svými specifickými vzorci užívání drog nejsou typickými uživateli v oblasti, kde výzkum probíhal a že se od mainstreamové společnosti odlišují i v otázkách spojených s hodnotami a přesvědčením.

Zvolené téma nebylo doposud studováno, tudíž bylo třeba pojmut ho kvalitativně. Designem je narativní výzkum. Data byla získávána prostřednictvím terénního výzkumu a polostrukturovaných rozhovorů, podrobena narativní analýze a následně interpretována pomocí tří teoretických rámců: narativně-psychologického, integrativního a

adiktologického. Tato dvojí triangulace (zdrojů dat a interpretačních rámců) představuje hlavní kritérium validity studie.

Zúčastněné pozorování se uskutečňovalo ve dvou klubech v Monterrey. V jednom klubu probíhalo dlouhodobě a to jedenkrát týdně po dobu tří měsíců. V druhém klubu proběhlo jedno pozorování. Dále jsem realizovala pozorování na čtyřech akcích konaných pod širým nebem. Dvě se konaly na soukromém pozemku v Monterrey a byly nekomerčního typu. Další dvě akce byly komerční, konaly se v horách u měst různě vzdálených od Monterrey a stoupenci elektronické hudby z Monterrey se účastnili autobusových zájezdů organizovaných k této příležitosti. Terénní poznámky byly zaznamenávány vždy v nejkratším možném čase po každém pozorování. Tento záznam obsahuje datum, místo a popis konané akce, postřehy o sociálních interakcích a poznámky z realizovaných etnografických rozhovorů.

V průběhu terénního výzkumu byl sestaven výzkumný soubor tvořený pěti zástupci taneční scény a s nimi byl následně realizován polostrukturovaný rozhovor. Ten měl dvě části. Část autobiografickou a část zaměřenou na vnímání různých fenoménů v rámci zkoumané subkultury. Přepisy rozhovorů byly analyzovány pomocí programu Atlas.ti a vzniklé sekundární kódy a trsy (Miovský, 2005) byly zařazovány do kategorií identity dle Wengera (2001). Teorie tohoto autora integruje různé psychologické přístupy k definování identity a poskytla komplexní systematický návod pro interpretaci části výsledků. Další analýza a interpretace probíhala metodou narativní rekonstrukce (Chrzą, 2004, 2009). Hermeneutická jednotka v programu Atlas.ti v tomto případě obsahovala vedle rozhovorů také zápisky z terénního výzkumu, pořízené fotografie a propagační materiály několika akcí. Výsledky jsou prezentovány ve formě ilustrativního příběhu, který se odehrává na jedné párty. Významným kódem používaným při obou analýzách byl kód 'drogy'. Tento kód jsem si z předchozích dvou analytických procesů vypůjčila a z adiktologické perspektivy jsem se zaměřila popsání vztahů mezi tímto kódem a identitou probandů.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že taneční scéna v Monterrey nese určité společné rysy se scénami z jiných oblastí světa. Jedná se především o vzorce užívání drog a o vytváření komunit, které se vymezují jako alternativa životního stylu většinové společnosti. Zajímavější výsledky však představují poznatky o specifikách, která této subkultuře přináší její geografický a politický kontext. Změny spojené s počátkem a eskalací drogové války měly obrovský dopad na kulturu spojenou s elektronickou hudbou. V podstatě znemožnily organizaci velkých párty pod širým nebem, čímž změnilo životní styl mnoha mladých lidí. Výzkum přináší pohled pěti členů taneční scény na tyto změny a poodkrývá strategie, jakými se tito jedinci s měnící situací vyrovnávají.

Monterrey je jedno z největších mexických měst a pro svou polohu v blízkosti mexicko-americké hranice se nikdy nevyhnulo problémům spojeným s ilegálním transportem drog z Latinské Ameriky do Spojených států amerických. V posledních letech Mexiko prošlo

ekonomickými a sociálními změnami, které měly za následek zvýšení kriminality v Monterrey. Zesílily krvavé boje narkomafií o moc. Vedle toho industriální město utrpělo velkou ránu v poslední globální ekonomické krizi a mnoho nově nezaměstnaných osob se dalo cestou loupežných přepadení či spolupráce s organizovaným zločinem. Změny spojené s počátkem a eskalací drogové války měly obrovský dopad na kulturu spojenou s elektronickou hudbou. V podstatě znemožnily organizaci velkých párty pod širým nebem, čímž změnily životní styl mnoha mladých lidí. Výzkum přináší pohled pěti členů taneční scény na tyto změny a podkřívá strategie, jakými se tito jedinci s měnící situací vyrovnávají.

Literatura

- Araujo Peña, S. A. et al., (2006). El culto a la Santa Muerte: un estudio descriptivo. [Cult of Saint Death: a descriptive study]. *Revista de psicología*. Universidad de Londres. http://www.udlondres.com/revista_psicologia/articulos/stamuerte.htm
- Běláčková, V. (2010). Mexiko pod vlivem drog a drogové politiky. In Hingarová, V., Květinová, S. & Eichlová, G. (eds.). (2010). *Mexiko: 200 let nezávislosti*. Červený Kosletec: Pavel Mervart.
- Belucz, D. & Křížová, M. (2010). Círky a mexický stát v 19. a 20. Století. In Hingarová, V., Květinová, S. & Eichlová, G. (eds.). (2010). *Mexiko: 200 let nezávislosti*. Červený
- CENACID (2012). <http://www.spps.gob.mx/unidades-de-la-subsecretaria/cenadic.html>
- Centro de integración juvenil. Webové stránky zřizované mexickou vládou: <http://www.cij.gob.mx/CarpetaInformativa/9560.html>
- Csémy, L., Sovinová, H. & Komárek, J. (2000). *Drogy a taneční scéna*. Praha: Státní zdravotnický ústav.
- Encuesta Nacional de Adicciones 2008. [Nacional Research of Adictions 2008]. Cuernavaca, Morelos, Mexico: Autor.
- Feixa, C. (1999). *De jóvenes, bandas y tribus: Antropología de la juventud*. [On young people, gangs and tribes. The anthropology of youth]. Barcelona: Editorial Ariel.
- Friedman, S. R. (2010). Thoughts on policing drug users. *Substance Use & Misuse*, 45(6), 850-853.
- Gronský, L. et al. (1997). *Racionální protidrogová politika*. Olomouc: Votobia.
- Guiot, E., Bautista, C., Velázquez, J., de Lourdes Gutiérrez López, M., & Medina-Mora Icaza, M. (2009). Tendencias del consumo de drogas de 1998 a 2005 en tres ciudades de la zona norte de México: Ciudad Juárez, Monterrey y Tijuana. [Tendencies of drugs consumption between years 1998 – 2005 in three cities of the North Mexico zone: Ciudad Juárez, Monterrey and Tijuana]. *Salud Mental*, 32(1), 13-19.
- Guzmán Facundo, F. R. & Alonso Castillo, M. (2011). Factores de riesgo y consumo de drogas en bandas juveniles de Monterrey N.L., [Risk factors and drug abuse in gangs of youth in Monterrey, N.L.]. *Revista electrónica de psicología*. 11/2011. Hidalgo: Universidad Autónoma del Estado de Hidalgo.
- Guzmán Facundo, F. R., Alonso Castillo, M. & Gómez Meza, M. V. (2008). Consumo de drogas en pandillas juveniles de Monterrey. [Drug abuse in gangs of youth in Monterrey]. *Ciencia UANL*. XI/002, s. 134-139. Monterrey: Universidad Autónoma de Nuevo León.
- Haase, J. (2008). *Freetechno subkultura*. Olomouc: Univerzita Palackého. Unpublished master's thesis, University of Palacky, Olomouc, Czech Republic.
- Haase, J. (2009). Identita členů freetechno komunity. In Šucha, M., Charvát, M. & Řehan, V. (eds.). *Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku VIII*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Hendl, J. (2008). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- Hudson, R. (2000). Regions and place: music, identity and place. *Progress in Human Geography*

30, 5 (2006) pp. 626–634.

- Hutson, S. R. (2000). The rave: spiritual healing in modern western subcultures. *Anthropological Quarterly* Vol. 73, No. 1, p. 35-49.
- Chrz, V. (2004). Výzkum jako narativní rekonstrukce. In: Miovský, M., Čermák, I. & Řehan, V. (eds.). *Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku III.*, s. 21-32. Olomouc: FF Univerzity Palackého.
- Chrz, V. (2009). Co děláme, když interpretujeme. In Šucha, M., Charvát, M. & Řehan, V. (eds.). *Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku VIII.* Olomouc: Univerzita Palackého.
- Infante, C., Barrio, G., & Martín, E. (2003). Tendencias, características y problemas asociados al consumo de drogas recreativas en España. [Tendencies, characteristics and problems related to consumption of dance drugs in Spain]. *Adicciones*, 15(Suppl2), 77-96.
- Kašpar, O. (2000). *Dějiny Mexika*. Praha: NLN.
- Kavanaugh, P. R., & Anderson, T. L. (2008). Solidarity and drug use in the electronic dance music scene. *Sociological Quarterly*, 49(1), 181-208.
- Kosticová, Z. M. (2010). Domorodá mexická náboženství a New Age. In Hingarová, V., Květinová, S. & Eichlová, G. (eds.). (2010). *Mexiko: 200 let nezávislosti*. Červený Kosletec: Pavel Mervart.
- Kozák, K. (2010). *Měkký podbřišek navěky. Důsledky asymetrie mezi Spojenými státy a Mexikem*. Praha: Dokorán.
- Kreimerman, J. (1994). Territorio del éxtasis. [Territory of ecstasy]. *Reforma*. p. 8.
- Kubů, P., Škařupová K. & Scémy, L. (2006). *Tanec a drogy 2000 a 2003. Výsledky dotazníkové studie s příznivci elektronické taneční hudby v České Republice*. Praha: Úřad vlády ČR.
- León-Portilla, M. (2010). Uznáním práv indiánů jako bychom znovu objevili slunce. In Hingarová, V., Květinová & S., Eichlová, G. (eds.). (2010). *Mexiko: 200 let nezávislosti*. Červený Kosletec: Pavel Mervart.
- Lerner, R. M. & al. (2001) Understanding Developmental Regulation in Adolescence: The Use of the Selection, Optimization, and Compensation Model. *Human Development* 2001;44:29–50.
- Marcial, R. (2006). *Andamos como andamos porque somos como somos: Culturas juveniles en Guadalajara. [We go how we use to go because we are what we are: Culture of Youth in Guadalajara]*. Zapopan: El Colegio de Jalisco.
- McAdams, D. P. (2007). The Life Story Interview. The Foley Center for the Study of Lives, *Northwestern University*, retrieved from: <http://www.sesp.northwestern.edu/foley/instruments/interview/>.
- McCaughan, J. A., Carlson, R. G., Falck, R. S., & Harvey A., S. (2005). From “Candy Kids” to “Chemi-Kids”: A Typology of Young Adults Who Attend Raves in the Midwestern United States. *Substance Use & Misuse*, 40(9-10), 1503-1523.
- Medina-Mora, M. E., Fleiz, C. & Villatoro, J. (2006). *Encuesta de Consumo de Alcohol, Tabaco y Drogas, 2005. Ciudad Juárez, Monterrey, Tijuana y Querétaro. [Survey of Alcohol, Tobacco and Drug Consumption. Ciudad Juarez, Monterrey, Tijuana and Querétaro]*. México: Secretaría de Salud.
- Mioviský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
- Nakonečný, M. (2009). *Sociální psychologie*. Praha: Academia.

- Ospina, A., Faura, P. & Stankard (2010). *Impact of an evidence-based communications campaign to decrease needle sharing among IDUs in medium-sized cities along the US-Mexican border*. Poster session presented at IHRA international conference Harm reduction 2010.
- Páez Tribín, M. J. (2009). *Panorama de la cultura rave en Bogotá*. [Panorama of rave culture in Bogota]. Unpublished master's thesis, University of Bogotá, Bogota, Colombia.
- Páleníček, T., Kubů, P., Mravřík, V. (2004). *Nové syntetické drogy*. Praha: Úřad vlády ČR.
- Redhead, S. (1997). *Subcultures to Clubcultures: an introduction to popular music studies*. Maiden, MA: Blackwell.
- Sánchez Serrano, R. (2001). La observación participante como escenario y configuración de la diversidad de significados. [Participant observation like a scenario and configuration of significations diversity]. In Tarrés, M. L. (Eds.), *Observar, escuchar y comprender: Sobre la tradición cualitativa en la investigación social issues*. [Observe, listen and understand: About the qualitative tradition in the investigation issues]. (p. 97 - 131). México: El Colegio de México.
- Schmoke, K. L. (2007). Guest Editorial: Dark Cloud Over Education: A Personal Perspective On The Drug War. *The Journal of Negro Education*, Vol. 76, No. 2, p 93 – 102.
- St John, G. (2004). *Rave Culture and Religion*. London: Routledge.
- Tossman, P., Boldt., S. & Tensil, M-D. (2001). The Use of Drugs within the Techno Party Scene in European Metropolitan Cities. *European Addiction Research*, 7. 2-23.
- Vela Peón, F. (2001). Un acto metodológico básico de la investigación social: la entrevista cualitativa. [A basic operation in the social investigation: A qualitative interview]. In Tarrés, M. L. (Eds.), *Observar, escuchar y comprender: Sobre la tradición cualitativa en la investigación social issues* [Observe, listen and understand: About the qualitative tradition in the investigation issues]. (p. 63 – 95). México: El Colegio de México.
- Weber, T.R. (1999). Raving in Toronto: peace, love, unity and respect in transition. *Journal of youth studies*. 2 (3). S. 317 – 335.
- Wenger, E. (2001). *Comunidades de práctica*. [Communities of Practice]. Barcelona: Paidós.
- Wilson, B. (2002). The canadian rave scene and five thesis on youth resistance. *Canadian Journal of Sociology*. Vol. 27, No. 3, p. 373-412.

Přílohy

Příloha č. 1:

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Identita členů taneční scény v severním Mexiku

Autor práce: Iva Žížalová

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Počet stran a znaků: 66/165 331

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 51

Abstrakt: Diplomová práce studuje fenomény spojované s taneční scénou, zejména užívání nových syntetických drog a specifika v hodnotovém systému. V severomexické metropoli Monterrey byl realizován kvalitativní výzkum identity členů taneční scény. Zvoleným typem výzkumu je narativní analýza identity. Data byla získávána prostřednictvím terénního výzkumu a polostrukturovaných rozhovorů a interpretována pomocí tří teoretických rámců: narativně-psychologického, integrativního a adiktologického. V analytickém procesu byly sledovány, mimo jiné, interpretace kontinuity života, způsoby participace v komunitě či témata životních příběhů. Tématem životních příběhů je potřeba sdílet hodnoty a zážitky s přáteli. Participace spočívá ve vytváření strategií vyrovnávání se se změnami způsobenými zánikem velké části taneční scény v důsledku drogové války. V rámci interpretace kontinuity života je užívání tanečních drog často vnímáno jako dočasné, zatímco participace na taneční scéně jako trvalejší součást identity.

Klíčová slova: identita, narativní konstrukce, rave, taneční scéna, nové syntetické drogy, Mexiko

ABSTRACT OF THESIS

Title: Identity of dance scene member in north Mexico

Author: Iva Žížalová

Supervisor: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Number of pages and characters: 66/165 331

Number of appendices: 2

Number of references: 51

Abstract: This master's thesis deals with issues related to dance scene, primarily using of new synthetic substances and specific system of values. The qualitative research of the identity of members of this subculture was conducted in North Mexican city of Monterrey. The selected design of study is a narrative analysis of the identity. The data were collected during field research and semi structured interviews (n=5); then interpreted by three theoretical frames: the narrative, the integrative and the addictological one. During the analytic process were studied not only interpretations of life continuity, but also practice of involvement in community or themes of narrative stories. The theme of narrative stories is an urgent need to share values and experiences with friends. The community participation deals with creating of strategies in order to be able to accept the changes caused by the devastation of most of the dancing scene due to the war on drugs. As for the interpretation of continuity of life, the abuse of dancing drugs used to be received like a temporary period, while the participation on dance scene like a stable part of identity.

Key words: identity, narrative analysis, rave, dance scene, new synthetic drugs, Mexico

Příloha č. 2:

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2011/2012

Studijní program: Psychologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Psychologie (PS)

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADESA	OSOBNÍ ČÍSLO
ŽÍŽALOVÁ Iva	Bělopotocká 943, Vrchlabí	F06446

TÉMA ČESKY:

Identita členů taneční scény v severním Mexiku

NÁZEV ANGLICKY:

Identity of dance scene members in north Mexico

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D. - PCH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Teoretická část práce bude obsahovat úvod do problematiky, rešerši odborné literatury v oblasti výzkumů taneční scény a užívání drog na taneční scéně. Dále bude osvětlen kontext, ve kterém byl prováděn výzkum. Výzkumná část popíše kvalitativní výzkum provedený v prostředí party elektronické hudby v severomexického města Monterrey.

Výzkumný vzorek: pravidelní účastníci party elektronické hudby v Monterrey
Metody sběru dat: zúčastněné pozorování, etnografické rozhovory, individuální polostrukturované rozhovory. Metoda analýzy dat: narativní analýza

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Feixa, C. (1999). De jóvenes, bandas y tribus: Antropología de la juventud. [Mládež, bandy a kmeny: Antropologie mládeže]. Barcelona: Editorial Ariel.

Haase, J. (2008). Freetekno. Olomouc: Univerzita Palackého.

Infante, C., Barrio, G., & Martín, E. (2003). Tendencias, características y problemas asociados al consumo de drogas recreativas en España. [Tendence, charakteristiky a problémy spojené s konzumací tanečních drog ve Španělsku]. Adicciones, 15(Suppl2), 77-96.

Miovský, M. (2006). Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu [Qualitative approach and methods in psychological research]. Praha: Grada.

Wenger, E. (2001). Comunidades de práctica. Barcelona: Paidós.

Podpis
studenta:

Datum:

Podpis vedoucího
práce:

Datum: